

Súd: Okresný súd Liptovský Mikuláš
Spisová značka: 7C/42/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5612201526
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 09. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Brišková
ECLI: ECLI:SK:OSLM:2014:5612201526.13

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Liptovský Mikuláš samosudkyňou JUDr. Gabrielou Briškovou v právnej veci žalobcov: 1. maloletého O. A., D.. XX. X. XXXX, bytom H. U. Č.. XXX, 2. maloletého D. A., D.. XX. X. XXXX, bytom H. U. Č.. XXX, zastúpení zákonnou zástupkyňou: W. A., D.. XX. XX. XXXX, H. U. Č.. XXX, právne zastúpení: Podtatranská advokátska kancelária s.r.o., so sídlom v Poprade, Murgašova 6/87, IČO: 47 234 237, proti žalovaným: 1. Tatry mountain resorts, a.s., so sídlom v Liptovskom Mikuláši, Demänovská Dolina č. 72, IČO: 31 560 636, 2. Eurocreative s.r.o., so sídlom Bratislave, Lamačská cesta 3, IČO: 34 119 043, obidvaja právne zastúpení: JUDr. Barborou Kubošiovou, advokátkou so sídlom v Poprade, Košická 2624/32, o ochranu osobnosti s náhradou nemajetkovej ujmy v peniazoch, takto

rozhodol:

Žalovaný v 1. rade a žalovaný v 2. rade sú p o v i n n í spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi v 1. rade sumu 20.000 eur a žalobcovi v 2. rade sumu 20.000 eur, v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

V zostávajúcej časti sa žaloba z a m i e t a.

O trovách konania a trovách štátu súd rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

o d ô v o d n e n i e :

Maloletí žalobcovia v 1. a 2. rade sa podanou žalobou na tunajšom súde dňa 14. 2. 2012 v spojení s jej doplnením zo dňa 29. 1. 2012 domáhali uloženia povinnosti žalovaným písomne sa ospravedlniť žalobcom za to, že dňa 16. 2. 2009 došlo z ich strany k zanedbaniu povinnosti označenia prekážky v lyžiarskom teréne v lyžiarskom stredisku Tatranská Lomnica a v dôsledku toho k úmrtiu otca žalobcov nebohého O. A.G., D.. XX. X. XXXX, naposledy bytom H. U. Č.. XXX. Súčasne sa domáhali uloženia solidárnej povinnosti žalovaným v 1. a 2. rade zaplatiť im náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch a to žalobcovi v 1. rade vo výške 33.000 eur a žalobcovi v 2. rade vo výške 33.000 eur, v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku ako aj náhrady trov konania. Žalobu odôvodnili tým, že smrťou otca žalobcov stratili možnosť rozvíjať svoj vzťah s otcom a vyrastať v kompletnej rodine. Ide o zásah do osobnosti človeka, o to viac, ak ide o tragické úmrtie v mladom veku žalobcov. Právo na život v rodinnom prostredí má každý človek, ako aj na rozvoj osobnosti v kompletnej rodine, nepoznačenej tragédiou. Ide o emocionálnu ujmu, ako aj ujmu výchovnú a v konečnom dôsledku aj osobnostnú. V dôsledku nedbanlivého prevádzkovania lyžiarskeho strediska v Tatranskej Lomnici došlo dňa 16. 2. 2009 k usmrteniu otca žalobcov O. A., D.. XX. X. XXXX, ktorý uvedeného dňa približne od 10.30 hod v spodnej časti Francúzskej muldy pod lievikom v lyžiarskom teréne, po vojdení s lyžami na neoznačenú terénnu nerovnosť - jamu v snehu o hĺbke viac ako 2 m, došlo k pádu lyžiara - otca žalobcov O. A., ktorý po uvedenom páde na mieste zomrel. Prevádzkovateľom lyžiarskeho strediska bol žalovaný v 1.rade, ktorý je právnym nástupcom obchodnej spoločnosti Tatranské lanové dráhy, a.s. (TLD a.s.), v ktorej spoločnosti si otec žalobcov zakúpil lyžiarsky lístok. Žalovaný v 2. rade zabezpečoval údržbu zjazdovky

č. 7 v Lomnickom sedle. Medzi otcom žalobcov a právnym predchodcom žalovaným v 1. rade vznikol spotrebiteľský vzťah, na základe ktorého otec žalobcov išiel lyžovať za peňažnú odplatu. Vo všetkých reklamných materiáloch ako aj v tých, ktoré boli umiestnené priamo pri pokladni na parkovisku a v celom stredisku bol označený len právny predchodca žalovaného v 1. rade. K smrteľnému úrazu otca žalobcov došlo na lyžiarskej trati Francúzska mulda, ktorá bola vyznačená vo všetkých propagačných materiáloch, pri pokladni ako aj v celom stredisku. Spadol do jamy, ktorá sa nachádzala priamo na trati. Prekážka nebola žiadnym spôsobom vyznačená a vzhľadom na poveternostné podmienky, za zníženej viditeľnosti, túto jamu nebolo vidno. Išlo približne o dvojmetrovú jamu, do ktorej v tom čase mohol spadnúť ktokoľvek. Žalovaný v 1. rade a žalovaný v 2. rade o uvedenej prekážke mali vedomosť. Pracovníci horskej služby vypovedali v trestnom konaní, že jama vznikla práve v dôsledku vyberania snehu pre potreby príjazdu lyžiarov k vleku, ktorú skutočnosť potvrdili aj ďalší nezávislí svedkovia. Z ktorých jeden tvrdil, že vyzerala ako umelo vyrobená jama ratrakom, zafúkaná snehom. Hoci právny predchodca žalovaného v 1. rade ponúkal všetkým lyžiariom lyžovanie vo Francúzskej mulde, lyžovanie nijakým spôsobom nezabezpečil (ako ani jej zjazdnosť, bezpečnosť a hranice). Žalovaný v 2. rade, ktorý prevádzkoval lyžiarsku trať v Lomnickom sedle nezabezpečil zjazdnosť, bezpečnosť a označenie trate. Žalovaní v 1. a 2. rade si nespĺnili ani prevenčnú povinnosť podľa § 415 Občianskeho zákonníka a túto terénnu nerovnosť neoznačili. Aj v zmysle zákona o Tatranskej horskej službe z. č. 544/2002 Z. z. je povinnosť lyžiarsku trať zabezpečiť. Porušením uvedených dvoch právnych predpisov žalovaný v 1. a 2. rade vytvorili objektívne nebezpečenstvo pre všetkých lyžiarov, ktorí v areály lyžovali, pričom obidvaja ťažili z toho, že všetci lyžiari lyžujú jednak po trati, upravenej ratrakom, vyznačenej ako lyžiarska trať Lomnické sedlo ale aj z lyžovania na trati, ktorá ratrakom upravená nebola, avšak bola vyznačená ako lyžiarska trať na všetkých prospektoch a materiáloch Francúzska mulda. Nepostarali sa o vyznačenie nebezpečných častí trate. Jednotliví svedkovia potvrdili, že lyžiarska trať Lomnické sedlo nebola viditeľne oddelená od zvyšného terénu. STN 018027 nepredstavuje taký predpis, ktorý by mal upravovať právne pojmy, ako je prevádzkovateľ lyžiarskych tratí, pretože v zmysle § 8 zákona č. 544/2002 o horskej záchranej službe vzor pravidiel správania sa na lyžiarskej trati a podrobnosti označovania lyžiarskej trati ustanoví všeobecne záväzný predpis vydaný ministerstvom. Týmto predpisom je vyhláška k zákonu č. 23/2006, kde sa uvádza, že označovanie lyžiarskej trate musí spĺňať podmienky STN 018027. Norma je pojatá do právneho predpisu, len pokiaľ sa týka označovania lyžiarskych tratí. Žalovaní si uvedomili nebezpečenstvo jamy, túto okamžite označili po predmetnej udalosti v súlade s STN. Podľa § 8 ods. 1 písm. b) zákona č. 544/2002 Z. z., je prevádzkovateľ lyžiarskej trate povinný označiť viditeľne lyžiarsku trať a stupeň jej náročnosti. Podľa ust. § 8 ods. 1 písm. c) uvedeného zákona je prevádzkovateľ lyžiarskej trate povinný zabezpečiť zjazdnosť a bezpečnosť označenej lyžiarskej trate počas prevádzkového času zariadenia. Podľa § 7 Vyhlášky č. 23/2006 označovanie lyžiarskej trate musí spĺňať podmienky podľa STN 018027 značenie zjazdových a bežiacich lyžiarskych tratí a trás. Podľa bodu 2.3 STN 01 8027 je zjazdnosť lyžiarskej trate a trasy, stav trate a trasy, ktorý umožňuje bezpečný pohyb lyžiarov na lyžiarskej trati a trase s ohľadom na poveternostné podmienky a ďalšie okolnosti, ktoré môže lyžiar predvídať. Lyžiarska zjazdová trať v Lomnickom sedle nebola riadne označená v súlade s § 8 ods. 1 písm. b) zákona č. 544/2002, ktoré je upresnené v ods. 4 § 8 uvedeného zákona. Jediné označenia, ktoré boli zistené, bola zdokumentovaná panoramatická tabuľa podľa bodu 4.8.1 STN 018027 pri údolnej stanici lanovky. Z tabule je zrejmé, že v Lomnickom sedle sú dve lyžiarske zjazdové trate označené ako ťažké čiernou farbou a číslicami 7 a 8. V teréne nebola lyžiarska trať č. 7 ani oddelená od lyžiarskej trate č. 8 žiadnym spôsobom, ktorý by zodpovedal norme. Na obidvoch tratiach nebolo vyznačené označenie lyžiarskych zjazdových tratí podľa bodu 4.1.1 STN (číslo trate a stupeň obtiažnosti), takže lyžiar pri nástupe na trať nemohol posúdiť na akej trati sa nachádza. V teréne nebol označený okraj lyžiarskej zjazdovej trate spôsobom stanoveným technickou normou. Svedok S.. T. v trestnom konaní vypovedal, že okraj zjazdovky v tej časti, kde sa stala nehoda otcovi žalobcovi vyznačený nebol a toto miesto bolo prístupné ako aj z upravenej a neupravenej časti lyžiarskej zjazdovej trate. Viacerí svedkovia v trestnom konaní uviedli, že lyžiari voľne lyžovali jednak po upravenej ako i po neupravenej časti lyžiarskej zjazdovej trate. V dôsledku toho nemohli posúdiť, kedy sa ešte na lyžiarskej zjazdovej trati nachádzajú a kedy nie. Za tejto situácie boli povinní žalovaní zabezpečiť kontrolu a bezpečné lyžovanie na lyžiarskej zjazdovej trati č. 7 ako aj č. 8. Po nehode došlo aj k zmene označenia lyžiarskej zjazdovej trate č. 8 tak, že žalovaný v 1. rade ju označil ako voľný lyžiarsky terén (free ride zone). Otec žalobcov nemohol za žiadnych okolností predvídať, že na lyžiarskej trati sa nachádza jama o hĺbke viac ako 2 m. S poukazom na počasie v rozhodný deň, v prípade, že by prekážka bola riadne vyznačená, tak ako bola označená po nehode, nedošlo by k úrazu otca žalobcov a mohlo sa jej vyhnúť. Na základe pitevného nálezu vypracovaného O.. A. A., z pitvy konanej dňa 17. 2. 2009 bolo konštatované, že bezprostrednou príčinou smrti otca žalobcov bol šok po úraze a krvácanie pri zlomenine prvého rebra v ľavo s následným roztrhnutím ľavej

podklúčikovej žily s masívnym zakrvácaním podhrudnicových dutín. Smrťou rodiča nepochybne došlo k hrubému a nenapraviteľnému zásahu do práva na ochranu osobnosti pozostalých žalobcov, ktorí stratili jedného z dvoch najdôležitejších ľudí v ich živote natrvalo, čo hlboko zasiahlo do ich osobností.

Žalovaný v 1. rade so žalobou nesúhlasil a navrhol ju zamietnuť. Namietal svoju vecnú pasívnu legitímáciu v konaní. V rozhodnej dobe nebol prevádzkovateľom lyžiarskej trati Lomnické sedlo, ani osobou oprávnenou k pozemkom nachádzajúcim sa vo voľnom lyžiarskom teréne tzv. Francúzskej muldy. Žalovaný v 1. rade, presnejšie jeho právny predchodca Tatranské lanové dráhy dňa 18. 11. 2008 uzatvorili so žalovaným v 2. rade kúpnu zmluvu, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k vysutej osobnej sedačkovej jednolanovej obežnej dráhy, postavenej na pozemku parcelné č. 4514/1, katastrálne územie H. U.. Územie lyžiarskej trate Lomnické sedlo bolo a je v užívaní žalovaného v 2. rade ako nájomcu na základe nájomnej zmluvy č. 116/N/S2008, uzatvorenej medzi žalovaným v 2. rade ako nájomcom a Slovenskou republikou - Štátnymi lesmi Tatranského národného parku ako prenajímateľom (vzhľadom na výlučné vlastníctvo k pozemkom, na ktorých je umiestnená lyžiarska trať Lomnické sedlo), dňa 12. 12. 2008. Časť územia, v ktorej sa nachádza voľný lyžiarsky terén tzv. Francúzska mulda nebol vo vlastníctve či v užívaní žalovaného v 2. rade. Na uvedené nemá vplyv skutočnosť, že na základe spolupráce medzi žalovaným v 1. rade a žalovaným v 2. rade bolo možné využívať lanovú dráhu vo vlastníctve žalovaného v 2. rade a lyžiarsku trať Lomnické sedlo, pri použití cestovného lístka zakúpeného v prevádzke žalovaného v 1. rade. Podľa bodu 2.6 STN 01 8027 - Označovanie a zabezpečovanie lyžiarskych tratí a trás - prevádzkovateľ lyžiarskej trate je právnická alebo fyzická osoba, ktorá vykonáva prevádzkovú činnosť na lyžiarskej trati a má vlastnícky alebo nájomný vzťah k vyznačenej lyžiarskej trati a trase. Žalovaný v 1. rade preto nemohol žiadnym svojim konaním či opomenutím zasiahnuť do práv žalobcov vzhľadom na absenciu povinností vo vzťahu k lyžiarskej trati Lomnické sedlo a voľnému lyžiarskemu terénu tzv. Francúzska mulda. Nemohlo tak dôjsť k zásahu do osobnostných práv žalobcov.

Žalovaný v 2. rade so žalobou nesúhlasil a navrhol ju zamietnuť. Predmetná udalosť, ktorá mala za následok smrť zomrelého dňa 16. 2. 2009 nastala v mieste, ktoré nie je lyžiarskou zjazdovou traťou v zmysle bodu 2.1 STN 01 8027. Žalovaný v 2. rade je prevádzkovateľom lyžiarskeho strediska Lomnické sedlo: Časť územia, ktorá je určená na prevádzku lyžiarskych tratí je vymedzená v nájomnej zmluve, ktorú žalovaný v 2. rade uzatvoril 12. 12. 2008 so správcom pozemkov vo vlastníctve SR - Štátnymi lesmi TANAP-u. Lokalita, kde došlo k predmetnej udalosti, ktorá spôsobila smrť zomrelého nebola a nie je lyžiarskou traťou v zmysle príslušných právnych predpisov a žalovaný v 2. rade ju neprevádzkoval. V zmysle všeobecne záväzných právnych predpisov ani nemôže byť prevádzkovateľom voľného lyžiarskeho terénu. Lyžiarskou zjazdovou traťou je len trať Lomnické sedlo, ktorá bola riadne označená po okrajoch zjazdovej trate v zmysle bodu 5 STN plastovými tyčami, jej hranice boli voľným okom viditeľné hranicou zimnej úpravy lyžiarskej trate Lomnické sedlo. Poukázal na bod 2.1, 2.1.1, 2.1.1.3 STN, ktoré ustanovenia definujú pojmy lyžiarska trať (terén vymedzený na vykonávanie lyžiarskej činnosti, ktorý sa určeným spôsobom vyznačuje, upravuje, kontroluje a chráni pred vysokohorským nebezpečenstvom, najmä lavínami), lyžiarska zjazdová trať (je určená na zjazdové lyžovanie a snowboarding), ťažká zjazdová trať (je trať, ktorej pozdĺžny alebo priečny sklon v prevažnej časti prekračuje hodnotu 45%, okrem ďalších miestnych nerovností; označuje sa čiernou farbou). Podľa bodu 6.41.2 STN zimná úprava lyžiarskej trate a trasy spočíva v rovnomernom rozmiestňovaní snehovej prikrývky po lyžiarskej trati, trase zhutňovaní snehu, jeho stlačením, frézovaním zľadovateľých plôch a v pravidelnej úprave lyžiarskej trate vozidlom na tom určeným po skončení dennej prevádzky. Tzv. Francúzska mulda je voľný lyžiarsky terén, ako aj okolité terény značené alebo neznačené. Žalovaný v 2. rade nebol prevádzkovateľom v lokalite tzv. Francúzskej muldy, ktorá nie je a nikdy nebola upravovanou lyžiarskou traťou a lyžiari ho využívajú na vlastné nebezpečenstvo. Upravovaná časť lyžiarskej zjazdovky v Lomnickom sedle je vždy značená oddeľovacími sieťami resp. tyčami. Odjazdová rampa zo sedačkovej lanovky v Lomnickom sedle je ukončená tabuľou, ktorá upozorňuje lyžiara na vstup do voľného terénu s rizikom prípadného lavínového nebezpečenstva. Do lokality Francúzskej muldy je možné dostať sa len cez traverz, ktorý je tiež voľným terénom, neupravovaným. Zo strany žalovaného nedošlo k žiadnemu protiprávnemu konaniu podľa osobnostných práv žalobcu. Podľa bodu 2.5 STN voľný lyžiarsky terén umožňuje pohyb na lyžiach. Nie je označovaný, upravovaný, kontrolovaný ani chránený pred vysokohorským nebezpečenstvom, vstup do takého terénu je len na vlastné nebezpečenstvo. K pádu zomrelého došlo tak, že využíval voľný lyžiarsky terén, nevyužíval lyžiarsku zjazdovú trať. Nie je správne tvrdenie žalobcov, že v teréne nebola lyžiarska trať Lomnické sedlo oddelená od voľného lyžiarskeho terénu. Lyžiarska trať bola vyznačená plastovými palicami ako

aj prírodnou terénnou hranicou - viditeľným oddelením upravovanej lyžiarskej trate od voľného terénu. Lyžiari museli vzhľadom na uvedené posúdiť, kedy sa ešte na lyžiarskej trati nachádzajú a kedy nie. Vo vzťahu k terénnej nerovnosti v závere lokality Francúzskej muldy je potrebné poukázať na skutočnosť, že terén v tomto mieste prirodzene klesá a v prípade, že množstvo snehu nie je dostatočné, vyskytuje sa v danom mieste tzv. depresia. V danom prípade išlo o depresiu prirodzenú spôsobenú vírením a prirodzeným zvetrávaním snehu pod nánosom novonaviateho snehu. K výpadku zomrelého došlo práve v danom mieste, kde súčasne došlo k nárazu do protizáveja, ktorý bol vytvorený novou vrstvou snehu a silným vetrom. Nie je preto daná vecná pasívna legitímácia žalovaného v 2. rade. Nie sú splnené ani základné predpoklady občianskoprávnej sankcie za nemajetkovú ujmu existencia zásahu, neoprávnený protiprávny charakter zásahu a existencia príčinnej súvislosti medzi zásahom a vzniknutou ujmu. Zomrelý mal vedomosť, kde sa nachádza hranica lyžiarskej trate a voľného lyžiarskeho terénu, ako aj o skutočnosti, že v danej lokalite je zvýšené nebezpečenstvo vyvolané jednak poveternostnými podmienkami ako aj náročnosťou terénu. Bol dlhodobým obyvateľom Tatranskej Lomnice, ktorý lyžiarske stredisko Lomnické sedlo využíval pravidelne od detských čias, keďže otec zomrelého ako 30 rokov vykonával prácu v pracovnej pozícii lanovkár priamo na lanovej dráhe v Lomnickom sedle. Musel vedieť, že vo voľnom lyžiarskom teréne je zvýšené riziko. V uvedenom mieste bola znížená viditeľnosť vplyvom hmly a difúzneho svetla. Prevenčná povinnosť podľa § 415 Občianskeho zákonníka sa vzťahuje aj na samotných lyžiarov, ktorí sú povinní počínať tak, aby nevznikla škoda im samým ani iným, sú povinní prispôbiť pohyb v lyžiarskom stredisku svojim schopnostiam a poveternostným podmienkam. Každý lyžiar je povinný dodržiavať Medzinárodné pravidlá správania sa lyžiarov vydané Medzinárodnou lyžiarskou federáciou (FIS), z ktorých vyplýva, že v prípade lyžovania ide o pomerne riskantný rekreačný šport, pri ktorom je lyžiar povinný prispôbiť rýchlosť a spôsob jazdy, ako aj rozhodnutie o využití lyžiarskej lokality na lyžovanie, svojim schopnostiam, skúsenostiam, terénnym, snehovým a klimatickým podmienkam, výhľadovým pomerom ako aj celkovej situácii v teréne. Aby mal možnosť včas a v dostatočnej vzdialenosti reagovať na vzniknuté okolnosti. Smrť zomrelého bola práve v dôsledku nepriaznivých poveternostných podmienok vplyvom počasia, t.j. skutočnosti, ktorá vzniká nezávisle od vôle akéhokoľvek subjektu. Požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch je neprimeraná a to s ohľadom na závažnosť vzniknutej ujmy a okolností, pri ktorých došlo k neoprávnenému zásahu. Presahuje maximálnu hranicu odškodňovania obetí násilných trestných činov podľa zákona č. 215/2006 Z. z.. Správanie sa dotknutej osoby pri neoprávnenom zásahu sa stáva významnou skutočnosťou pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Je potrebné prihliadať na okolnosti, za ktorých porušeníu práva došlo.

Súd vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov konania, svedkov, listinami, zapožičaným spisovým materiálom Obvodného oddelenia Policajného zboru vo Svite ČVS:ORP-644/SC-PP-2009, vrátane videonahrávky, fotodokumentáciu, zistiť nasledovné:

Právny zástupca žalobcov vo svojom prednese na súdnom pojednávaní uviedol, že v hornom úseku lyžiarskej trate bola umiestnená tabuľa, ktorá upozorňovala na zvýšené lavínové nebezpečenstvo. Smerom dole v spádnicí lyžiarskej trate č. 7 mali byť umiestnené kovové tyče. Lyžiarska trať č. 8 nebola značená žiadnym spôsobom. V spodnej časti obidvoch lyžiarskych tratí neboli značné obidve trate žiadnym spôsobom. Od začiatku lyžiarskej zjazdovej trate č. 7 po pravej strane boli umiestnené železné tyče v rozpätí 30 m. Takéto značenie siahalo približne do prvej polovice trate. Na začiatku lyžiarskej zjazdovej trate č. 8, ktorá začína traverzom, čo je graficky znázornené, bola osobitná značka, ktorá je upravená STN a to bod 4.3 obrázok č. 12 (lavínové nebezpečenstvo). To znamená zvýšené nebezpečenstvo zásahu lyžiarskej trate lavínou. Táto osobitná značka je osadená trvalo. Žiaden z lyžiarov si ju nevšimá, keďže pri lavínovom nebezpečenstve uvedeného stupňa, ktoré znemožňuje lyžovanie, prevádzka v lyžiarskom stredisku sa neuskutočňuje. Tyče mali byť drevené alebo plastové a na vrchole mal byť plastový tanierik, ktorý označuje číslo trate a farbu, ktorá označuje obtiažnosť trate. Značenie tyčami s terčikmi by malo byť pozdĺž celej lyžiarskej zjazdovej trate, po obidvoch stranách. Bolo bežnou praxou v lyžiarskom stredisku, že sa využíval nielen priestor lyžiarskej trate č. 7 a 8 ale aj priestor medzi týmito traťami, pretože uvedený priestor bol od upravovaného svahu oddelený len tým, že nebol pojazdený ratrkom. Práve to využívali lyžiari z dôvodu, že lyžovali v mäkkom snehu, čo bolo pre nich jemnejšie. Žalovaní túto prax tolerovali, nikoho neupozornili na možné riziká, hoci im to vyplývalo zo zákona. Ťažili z toho, že v danom stredisku sa mohlo lyžovať oveľa viac ľudí. Ak žalovaní chceli zamedziť, aby lyžiari nevyužívali voľný terén alebo lyžiarsku zjazdovú trať č. 8, ktorú neupravovali, mali podľa STN povinnosť upozorniť na to lyžiarov osobitnou značkou. Existuje značka podľa STN WT002, ktorá upozorňuje lyžiara, že sa nachádza vo vysokohorskom teréne a opustenie

vyznačených lyžiarskych tratí je na vlastné riziko. Ďalšia značka WT001 upozorňuje, že lyžiarska trať je uzavretá a v dobe uzavretia neplatia žiadne bezpečnostné opatrenia. Žalovaní, ktorí vedeli, že lyžiari využívajú voľné terény, ako aj neupravované terény a pri dolnej stanici lanovky ponúkali ako bežnú lyžiarsku trať aj lyžiarsku trať č. 8, tzv. Francúzska muldu, mali povinnosť vylúčiť z ponuky pre lyžiarov túto lyžiarsku trať osadením osobitnej značky. Z lyžiarskej trate č. 7 sa dalo na ktoromkoľvek mieste na pravej strane prejsť na lyžiarsku trať č. 8. Ustanovenie STN 018024 a to 6.4, kde sa hovorí o ochrane a bezpečnostných opatreniach na ochranu lyžiarov, prekážka akou bola jama na lyžiarskej trati č. 8, mala byť viditeľne vyznačená a ohradená, aby do nej lyžiari nemohli spadnúť. Bezpečnostnými sieťami, oplôtkami, prípadne inými technickými pomôckami. Žalovaný v 1. rade mal všetky povinnosti prevádzkovateľa lyžiarskeho strediska, keďže prevádzkovať lyžiarske stredisko je možné aj na cudzom pozemku, pričom je rozhodujúce, že ako subjekt vytváral reálne spotrebiteľské vzťahy s tretími osobami. Žalovaný v 2. rade si musel byť vedomý, že lyžiarske zariadenie využívajú aj lyžiari na lyžovanie trate č. 8 a vedel o prekážke na uvedenej trati, ktorá ohrozovala bezpečnosť a zdravie. Mal preto preventívnu povinnosť zabezpečiť ohradenie tejto prekážky tak, aby bola z diaľky každému jasná. Ako prevádzkovateľ lyžiarskeho strediska vedel, videl a dopravoval cestujúcich do situácie, z ktorej potom oni jazdili po nebezpečnom svahu, ktorý nebol žiadnym spôsobom alebo relevantným spôsobom oddelený od lyžiarskej trate č. 7. Predmetná terénna nerovnosť, jama sa nachádzala tesne pred lievikom, v ktorom sa stretávajú zjazdová trať č. 7 a zjazdová trať č. 8. Pre bežného lyžiara za daných poveternostných podmienok táto terénna nerovnosť, ktorá bola príčinou smrti, nebola nijako označená. Žalovaný v 2. rade tak porušil všeobecnú preventívnu povinnosť podľa § 415 Občianskeho zákonníka.

Právna zástupkyňa žalovaných v 1. a 2. rade vo svojom prednese na súdnom pojednávaní uviedla, že žalovaný v 1. rade (na základe zmluvy so žalovaným v 2. rade) predával služby a produkty, ktoré sa poskytovali na zariadeniach prevádzkovaných žalovaným v 2. rade. Reštriktívny výklad definície lyžiarskej trate nie je správny. Dokumentom, v ktorom je uvedená definícia prevádzkovateľa lyžiarskeho strediska je práve predmetná technická norma. Nešlo o umelo vytvorenú jamu, ale o prirodzenú depresiu, na ktorej bol naviaty nový sneh. Žalovaný v 2. rade bol na základe nájomnej zmluvy nájomcom pozemkov nachádzajúcich sa v Lomnickom sedle. Mal prenajatú len tú časť územia, ktorá spadá pod zjazdovú trať Lomnické sedlo, označenú ako trať č. 7. Ani žalovaný v 2. rade nebol prevádzkovateľom Francúzskej muldy ako voľného lyžiarskeho terénu. Od každého lyžiara sa vyžaduje potrebná miera opatrnosti tak, aby v rozsahu svojho dohľadu mohol lyžiar zastaviť alebo sa prekážke vyhnúť a dodržať odstup od prekážok. Lyžiar musí prispôbiť rýchlosť a spôsob jazdy svojim schopnostiam a skúsenostiam, terénnym snehovým a klimatickým podmienkam, výhľadovým pomerom, hustote prevádzky, celkovej situácie na trati. Inak nemožno mať zato, že sa choval v súlade s požiadavkami v rámci tzv. preventívnej povinnosti. Poskytovateľom služieb na základe lyžiarskeho lístka bol žalovaný v 1. rade ako aj žalovaný v 2. rade. Fyzicky predaj lístkov zastrešoval žalovaný v 1. rade. Služby, ktoré mohli byť využívané na základe uvedeného lístka boli poskytované žalovaným v 1. rade a žalovaným v 2. rade, práve v Lomnickom sedle, keďže žalovaný v 2. rade bol prevádzkovateľom lanovky nachádzajúcej sa v Lomnickom sedle aj prevádzkovateľom lyžiarskeho svahu. Lyžiarsky lístok mal otec žalobcov zakúpený ako celosezónny lyžiarsky lístok, ktorý predaj zabezpečoval právny predchodca žalovaného v 1. rade TLD a.s.. Na základe lyžiarskeho lístka bol otec žalobcov oprávnený využívať dopravné zariadenie nachádzajúce sa v stredisku Tatranská Lomnica, prevádzkované žalovaným v 1. rade a žalovaným v 2. rade. Mal možnosť využívať lyžiarske zjazdové trate upravované a prevádzkované žalovaným v 1. rade a žalovaným v 2. rade, to znamená, využívať služby lyžiarskeho strediska.

Výsluchom zákonnej zástupkyne maloletých žalobcov v 1. a 2. rade bolo zistené, že otec maloletých žalobcov sa aktívne venoval športu, predovšetkým lyžovaniu. Od štyroch - piatich rokov lyžoval. Lomnické sedlo mu bolo veľmi známe, reprezentoval základnú školu na súťažiach. Po nástupe do zamestnania sa venoval lyžovaniu rekreačne. Pracoval vo firme v Rakúsku ako vedúci prevádzky na výrobu trávnikov. Na víkendy chodil domov. Počas víkendov venoval maximálne úsilie rodine. Bol vzorným otcom a manželom. Maximálne sa venoval deťom v oblasti športu. V zimnom období stále lyžoval, poznal Lomnické sedlo, Francúzska muldu. Terén mal dobre zmapovaný. Nešiel by do rizika. Bol si vedomí toho, že má rodinu a rozostavaný rodinný dom. Bol ski-alpinista. Nemal žiadne úrazy na lyžiach. Mal veľmi zodpovedný prístup k tejto činnosti. Zomrel vo veku 44 rokov. Bol zdravý, neliečil sa na žiadne choroby, neužíval lieky. Bol členom športového Klubu lyžiarska škola v Tatranskej Lomnici, spolu s maloletými žalobcami. Lyžovať sa chodili aj ako rodina, spoločne. Výstroj otca žalobcov bola taká, aká má byť. V rozhodný deň mal lyže značky Atomic, využíval aj lyžiarske pásky, mal okuliare, lyžiarsku prilbu. S otcom žalobcov ako manželom sa rozprávali o lyžovaní. Posledný rok v rámci rozhovorov

pristupoval k tomu určitým kritickým pohľadom, pokiaľ ide o bezpečnosť prác. Rozprával sa o tom pri stretnutiach s inými na trati Lomnické sedlo, s domácimi. V rozhodný deň povedal, že ide do Lomnického sedla. Keď sa povie Lomnické sedlo, každý z miestnych vie, že je to Lomnické sedlo aj Francúzska mulda. Celá partia to zlyžovali. V rozhodný deň šiel sám. Mal zakúpený sezónny lístok. Po úmrtí manžela sa s deťmi ocitli vo veľmi zlej situácii. Bývanie bolo nedoriešené. Pol roka pred smrťou začali stavať dom a na nej zostalo riešenie všetkých rodinných problémov a výchova detí. Veľmi zle sa cítila a doposiaľ s tým nie sú vyrovnaní. Sú chvíle, keď im ako člen rodiny chýba. V čase smrti boli maloletí žalobcovia žiakmi tretej a prvej triedy základnej školy. Boli na otca veľmi citovo naviazaní. Chýba im vo všetkých oblastiach rodinného života, v oblasti športu, spoločenského života. Celý život sa im úplne zmenil. Je mnoho situácií, chvíľ, kedy sú rodiny spolu. Ako matka sa deťom v tejto športovej oblasti nemôže venovať. Plní si iné rodičovské povinnosti. Deti už nie sú členmi lyžiarskeho klubu, po smrti otca zatrpkli. Dva roky po udalosti nelyžovali. V roku 2011 začali absolvovať menej náročné trate v podhorí Tatier.

Žalovaný v 1. rade, prostredníctvom štatutárneho zástupcu, vo svojej výpovedi uviedol, že otec žalobcov bol členom lyžiarskeho klubu. Tomuto klubu žalovaný v 1. rade ako prevádzkovateľ strediska poskytoval zvýhodnený celosezónny skipas. Pokiaľ ide o propagáciu, predaj lístkov, všetko zabezpečoval právny predchodca žalovaného v 1. rade TLD, a.s.. Na základe zmluvy o preprave so žalovaným v 2. rade. Ponuka služieb bola realizovaná právnym predchodcom žalovaného v 1. rade. Skipas ponúkal službu dopravy lanovou dráhou a lyžovanie na lyžiarskych trasách. Súčasne zaisťoval klientovi, že v prípade úrazu na lyžiarskej trase bolo to povinnosťou prevádzkovateľa, kde mu bude zabezpečená prvá pomoc, zabezpečený zásah horskou službou. Zahŕňovalo to aj poistenie zásahu horskej služby. Lyžiarsky lístok zakúpený otcom žalobcov poskytoval lyžovanie na lyžiarskych tratiach, ktoré boli označené v materiáloch žalovaného v 1. rade, aj na informačnej mape v údolnej stanici lanovky. Rovnako ako v listinných materiáloch. Informačná mapa bola v rozhodnej dobe v údolnej stanici lanovky. Podľa aktuálnych podmienok sa zverejňoval tzv. Newsletter, v ktorom boli uvedené aktuálne podmienky na lyžovanie. Lyžiarska trasa č. 8 Francúzska mulda nebola upravovaná, nebola značená a nikdy nebola lyžiarskou traťou. Bol to vždy voľný lyžiarsky terén, viazaný na veľké množstvo snehu, aby tadiaľ lyžiari mohli zísť dole. Na tento terén sa vzťahovali iné podmienky, často bol lavínózny. Horská záchranná služba nikdy neposudzovala podmienky týkajúce sa lyžovania na lyžiarskej trati č. 8. V knihe záznamov horskej služby sa vždy uvádzajú údaje týkajúce sa zjazdovosti trate č. 7. Vstup na trať č. 8 bola na vlastnej úvahe lyžiara a využívali tento terén ľudia, ktorí vyznávali lyžovanie vo voľnom teréne, na čerstvom hlbokom snehu neupravených tratiach. Prístup na túto trať bol nie štandardný, mal dlhý traverz, stúpanie do kopca. Bolo potrebné obchádzať kamene. Žalovaný v 1. rade sa nevedel vyjariť k označeniu lyžiarskej zjazdovej trate č. 8 Francúzska mulda, ktorá mala svoj názov a bola uvedená na informačnej mape v rozhodnej dobe v údolnej stanici lanovky. Ide o žľab Mulda, ktorý keď sa naplní snehom, môže sa zlyžovať. V Tatrách je množstvo takýchto tratí. Z Lomnického sedla sú ďalšie dve alebo tri, ktoré nemajú svoj názov, nie je tam takýto prístup ako ku trati č. 8. Žalovaný v 1. rade sa nevedel vyjadriť k označeniu lyžiarskej trate č. 8 s názvom Francúzska mulda, ako ani vysvetliť, prečo ju ponúkal ako alternatívu lyžiarskej zjazdovej trate č. 7. Napriek viacerým opatreniam na zabránenie vstupu do Francúzskej muldy dochádzalo k ich prekonávaniu, keď to bolo odhradené. Bola tam tabuľa kvôli lavínovému nebezpečenstvu. Dávali tam kovový plot, aby bolo jasné, že tam nikto nemôže vstúpiť do Francúzskej muldy. Vždy sa snažili zabrániť vstupu do Francúzskej muldy. Ľudia však prekonávali kovový plot. Žalovaný v 1. rade nevedel uviesť, či bolo nejakým spôsobom bránené vstupu do Francúzskej muldy aj rozhodného dňa. Nevedel sa taktiež vyjadriť, či v rozhodný deň boli naplnené požiadavky na označovanie lyžiarskej zjazdovej trate č. 7. Nevedel uviesť, či boli naplnené technické normy týkajúce sa lyžiarskej zjazdovej trate č. 7. Určite však tam neboli kovové tyče. Nakupujú len plastové, laminátové tyče a potom drevené, bambusové. Po predmetnej udalosti došlo k zmene označenia trate č. 8 v informačných mapách a propagačných materiáloch. Trasa č. 8 je už označovaná ako voľný lyžiarsky terén. Pri úraze prevádzkovateľ nemá povinnosť zabezpečiť zásah záchrannej horskej služby v prípade voľných lyžiarskych terénov. Horská služba zasahuje, nie je to však povinnosťou prevádzkovateľa. Voľné lyžiarske terény nie sú upravované, nie sú dostupné na úpravu zariadenia na úpravu tratí. V lete sa nepripravujú, neupravujú. Nezasnežujú sa technickým snehom. Pred začatím prevádzkovania lyžiarskej lanovej dráhy sa vychádza zo zápisu horskej záchrannej služby, či odporúča spustenie prevádzky alebo nie. Pokiaľ ide o úpravu zjazdových tratí, prislúcha to prevádzkovateľovi, v tom čase to robil žalovaný v 1. rade. Lyžiariom dali na vedomie, že Francúzska mulda je voľný lyžiarsky terén a nie lyžiarska trať (na mieste samom alebo v propagačných materiáloch) tak, že na mieste samom je tabuľa s označením lavínové nebezpečenstvo a odhradením - označením hranice lyžiarskej zjazdovej

trate Lomnické sedlo. Z Lomnického sedla do Francúzskej muldy je potrebné prejsť cez Lomnickú kopu. Nie je to rovina, súvislý terén. Žalovaný v 1.rade nemal vedomosť, že by na trati bola nejaká jama. Depresia znamená malé údolie, zníženie terénu. Štatutárny zástupca žalovaného v 1. rade pozná Francúzsku muldu, depresia sa nachádzala v spodnej časti, kde sa pripájala k príjazdu na sedačke. Táto depresia sa tam nachádzala aj v lete. Hĺbka depresie je závislá od množstva snehu, ktorý ju pokrýva. V súvislosti so znížením terénu s depresiou boli nejaké úrazy. Štatutárny zástupca žalovaného nevedel uviesť, či boli presne na tom mieste. Štatutárny zástupca žalovaného uviedol, že samozrejme lyžoval na Francúzskej mulde. Tam sa sneh nemeria. Na lyžiarskej trati sa sneh meria, spustí sa sonda. Miesta, kde sa nedosiahne vrstva 130 cm, určitým spôsobom sa vyznačujú. Nebola optimálna vrstva, býva aj viacej snehu, 2 - 3 m. Žalovaný v 1. rade však už vie odhadnúť, kde je svah upravený tak, aby to bezpečné bolo. Podmienky veľmi dobré sú vtedy, pokiaľ je jazda, upravená v značnej šírke a bez prekážok. Prírodná depresia je tam aj teraz. V jeseni roku 2009 tam boli robené úpravy. Aj v spodnej časti lyžiarskej zjazdovej trate č. 7 robili úpravu. Celú vyrovnávali, aby bola potrebná menšia vrstva snehu. Využili na to mechanizmy, ktoré boli na Skalnatom plese, na kritické miesto. Upravovali to kritické miesto, ktoré nazývajú domáci tzv. Lievik. Nachádza sa vyššie, než kde je v schematickej mape znázornený spoj trate č. 7 a č. 8. Na kritické miesto Lievik sa bral sneh vyhrňaním z bočných strán, to sa bežné robí. Je bežné a samozrejmé, že z bočných svahov sa vyhrňa sneh, ktorý sa využije na vyrovnanie značenej zjazdovej trate. Lievik je dlhšia časť zjazdovky. Je to úsek dlhý 300 až 400 m. Tam sa nahŕňa sneh aj z hornej aj dolnej časti aj z bokov, skrátka odkiaľ je to možné. V rozhodnej dobe bolo možné pri lyžovaní rozlíšiť, či sa lyžiar nachádza na lyžiarskej trati č. 7 a mimo nej, šírkou upravovaného pásu, hranice zjazdovky sú vyznačené tyčami. Normou sú doporučené vzdialenosti medzi tyčami 30 až 40 m. Závisí to od terénu. Či je možné, aby do Francúzskej muldy prešiel bežný lyžiar z lyžiarskej trate č. 7 závisí od množstva snehu. Je to na ľuďoch, ktorí to poznajú, vzdialenosť medzi týmito dvoma trasami je 300 m. Je potrebné prekonať túto vzdialenosť preto, aby prešli do inej časti. Pokiaľ ide o nástup na trasy, vzdialenosť je určite väčšia, tých 500 m. Francúzska mulda ústi do príjazdovej cesty k lanovke, v tej spodnej časti Lievika. Časť lyžiarskej zjazdovej trate tzv. Lievik bola približne v roku 2010, asi rok po nehode upravovaná. Z bočných svahov sa odobrali kamene a stred sa vyrovnal. V dôsledku toho je potrebné menej snehu nato, aby bola táto časť zjazdovej lyžiarskej trate prejazdná. Francúzska mulda, ktorá je v tejto časti ako žľab, ústi a spája sa s lyžiarskou zjazdovou traťou č. 7 v časti Lievika.

Výsluchom žalovaného v 2. rade, prostredníctvom štatutárneho zástupcu, bolo zistené, že vzdialenosť medzi traťou a Francúzskej muldou je väčšia, než vypovedal žalovaný v 1. rade. Vždy to bol voľný lyžiarsky terén. Po vyjdení z hornej stanice lanovky je výstupná rampa, na konci ktorej sú prekrížené tyče modré a červené. Tyče znamenajú zákaz vstupu alebo koniec zjazdovky. Vyjadril ľútosť nad tragédiou, ktorá sa stala. Žalovaný v 2. rade mal uzavretú zmluvu o spolupráci s právnym predchodcom žalovaného v 1. rade TLD a.s.. Marketing a predaj lístkov mal na starosti práve on. Žalovaný v 2. rade zabezpečoval prevádzku lanovky a prevádzkoval lyžiarsku zjazdovú trať č. 7 označovanú ako Lomnické sedlo. Zahŕňa to udržiavanie technického stavu lanovej dráhy v súlade s normami za účelom zabezpečenia funkčného prevádzkovania. Udržiavanie lyžiarskej trate tak, aby boli splnené podmienky pre lyžovanie. Pred spustením prevádzky kontrolovali trať členovia horskej služby, či je trať zjazdná, upozorňovali na riziká. Prevádzkovanie zahŕňalo aj úpravu a údržbu lyžiarskej zjazdovej trate. V rozhodnej dobe sa táto trať upravovala ratrakom až hore. Lístky umožňujúce využívať služby žalovaného v 2. rade predával a poskytoval právny predchodca žalovaného v 1. rade (TLD a.s.). Žalovaný v 2. rade mal uzavretú nájomnú zmluvu vo vzťahu k pozemku, na ktorom sa nachádzala lyžiarska zjazdová trať č. 7. Šírka pozemku predstavovala odhadom 100 m. Upravená hranica vedie od stĺpov, na ktorých je lanovka až po tzv. terénny zlom, ktorý oddeľuje susedný svah, ktorý je lavínózny a sú na ňom umiestnené lavínové zábrany. Okrajové značenie lyžiarskej zjazdovej trate č. 7 bolo vykolíkovanie tyčami farebne, červené a modré, používajú sa aj čierne so žltými koncami. V rozhodnej dobe to bola asi farba červená a modrá. Tyče boli z bambusu alebo plastové, rozmiestnené pozdĺž trate smerom z Lomnického sedla dole. Od nástupu na lyžiarsku zjazdovú trať až po Lievik, ktorým sa prichádza na nástupnú stanicu lanovky Lomnické sedlo. Opísané okrajové značenie bolo po pravej strane z pohľadu nástupu na lyžiarsku zjazdovú trať. Za odjazdovou rampou lanovky v Lomnickom sedle nasleduje menšia plocha, traverz, na konci ktorého boli zapichnuté dve palice, prekrížené. Znamenalo to, že ide o vstup do neupraveného, nepovoleného terénu. Tyče tam umiestnili zamestnanci žalovaného v 2. rade. Žalovaný v 2. rade nevedel uviesť, či v lete je tam turisticky značený chodník, ale vidno poza uvedené tyče, že vedie tadiaľ chodník. Chodník vedie po hrebeni. Dá sa tam dostať do Francúzskej muldy. Na konci výstupovej rampy bola značka podľa technickej normy - tyč, na ktorej bola šípka znázorňujúca nástup smerom dole na lyžiarsku zjazdovú trať z Lomnického sedla na Skalnaté pleso. Na iné značenie v rozhodnej dobe sa žalovaný v

2. rade nepamätal. V súčasnej dobe je tam už kovová zábrana, žltá trojuholníková značka zobrazujúca voľný lyžiarsky terén alebo neupravovaný terén. Kontrolu lyžiarskej zjazdovej trate vykonával pán M., zamestnanec žalovaného v 2. rade. V rozhodný deň tak činil osobne alebo prostredníctvom poverenej osoby. Lievik predstavuje zúženú časť trate, ktorý oblúkom pokračuje až do stanice lanovky. Ide o prirodzené zúženie trate. Veľmi ťažko sa odhaduje z technického hľadiska vzdialenosť medzi lyžiarskou zjazdovou traťou a Francúzskou muldou. V hornej časti to mohlo byť 500 m aj viac, 750 m. Postupom smerom nadol sa tieto trate spájajú, nie z technického hľadiska, keďže Francúzsku muldu neupravovali a neudržiavali. V úseku tzv. Lievika vzdialenosť medzi Francúzskou muldou a lyžiarskou zjazdovou traťou je 50 až 100 m. Francúzska mulda predstavuje neudržiavaný lyžiarsky terén, ktorý navštevujú vyznávači voľného lyžovania. Chodia tam najmä v čase čerstvo napadnutého snehu, alebo ak si chcú spestriť lyžovanie a nelyžovať na upravovanej rovnej trati ale v prírodnom teréne, kde treba zdolávať terénne nerovnosti. Je to adrenalínový extrémny šport. Dostať sa na Francúzsku muldu je možné jedine tak, že kopec sa vyšliape v skialpových lyžiarkach. Alebo sa prejde nepovoleným traverzom pomedzi lavínové zábrany, ktorý je nebezpečný. Francúzska mulda je veľmi strmé miesto, strmý svah, výrazne kratšia ako lyžiarska trať, ktorú žalovaný v 2. rade prevádzkuje. Končí 50 - 100 m pred Lievikom svojou plytšou časťou. Keď sú zlé lyžiarske podmienky, napr. husto sneží alebo je zamračené a je tzv. difúzne svetlo, nie je vidieť tieň, lebo svetlo sa šíri zo všetkých strán, sneh ho odráža, je ťažké vidieť terénne nerovnosti. V takom čase aj pre skúseného lyžiara, ktorý pozná terén je ťažké nájsť miesto, kde ústi Francúzska mulda do Lievika. Na otázku, či na Francúzskej mulde boli nejaké terénne nerovnosti, štatutárny zástupca žalovaného v 2. rade uviedol, že keď tam prelyžuje väčšinou 100 lyžiarov, tvoria sa tzv. bubny. Nevedel uviesť, či tam boli v rozhodnej dobe. K depresii uvádzanej žalovaným v 1. rade uviedol, že je to miesto v plytšej časti Francúzskej muldy, ktoré ústi alebo sa spája s Lievikom. Keďže ide o priehlinu, nevedel to bližšie vymedziť. Keď je veľa snehu, silný vietor dokáže zafúkať to miesto tak, že ho nie je možné ani poznať. Vyplní sa snehom. V časti tzv. Lievika sa ratrakuje, v prípade potreby sa dopĺňa sneh na miestach, kde je ho menej, pokrývajú sa kamene. Sneh sa získava z bočných svahov, jednak z kopcov, ktorý tvorí tú slzu a z druhej strany, teda mimo upravovanej trate z oboch strán. Odhadom a skúsenosťami majú vedomosť, že lyžiarska zjazdová trať sa nachádza na prenajatej ploche. Ľudia navštevujú aj neupravovaný lyžiarsky terén. Nevedel, neuvedomoval si, že na prospektoch sa ponúka Francúzska mulda ako lyžiarska zjazdová trať. Bolo v teréne možné rozoznať rozhranie medzi upravovanou lyžiarskou traťou a ostatným terénom, lyžiarska zjazdová trať je upravovaná ratrakom, t.j. pásovým snežným vozidlom, ktorý svojou radlicou vyrovnáva terénne nerovnosti a za sebou uhladzuje sneh. Upravovaná lyžiarska trať je rovná s utlačeným snehom, neupravovaná je s voľne napadnutým snehom alebo tzv. hlbokým snehom.

Výsluchom svedka O.. H. M. bolo zistené, že v rozhodný deň lyžoval s manželkou na lyžiarskej zjazdovej trati Lomnické sedlo, ktorá je vyznačená. V miestach, kde sa začína tzv. Lievik, kde sa zbieha cesta z podlavínových zábran a lyžiarska zjazdová trať, z boku sa tam zbieha zjazdovka z Francúzskej muldy. Videl osoby, ktoré sa skláňali nad ležiacim človekom. Zistil, že uvedená osoba nejaví základné známky života. Svedkovi pomáhal záchranár z Košíc, ktorého nepoznal. Svedok začal stláčať hrudník, dával dýchanie z úst do úst. V priebehu niekoľkých minút prišla lyžiarska služba, ktorú zabezpečovali profesionáli z horskej služby. Striedavo pokračovali v oživovaní, až do príchodu záchrannej zdravotnej služby. Telo bolo tesne mimo lyžiarskej zjazdovej trate ale z trate bolo veľmi dobre viditeľné, bolo za vytyčovanou zjazdovou lyžiarskou traťou, približne do 10 m z pohľadu zhora od pravého okraja lyžiarskej zjazdovej trate. Svedok si všimol veľkú terénnu nerovnosť, okolo ktorej nebol ušľapaný sneh, nachádzajúcej sa do 30 m od tela smerom nad ním, v smere doprava pri pohľade zhora. Svedok terénnu nerovnosť opísal ako jamu, dosť veľkú, s prevýšením medzi horným okrajom, mohlo to byť 2,5 - 3 m. Šírka mohla predstavovať približne 5 m. Svedok predpokladal, vzhľadom na tesnú blízkosť miesta nájdenia tela jamy, že postihnutý lyžoval, jazdou dochádzal z pod zábran do Lievika a ne všimol si tú nerovnosť. Tá ho prekvapila a na dne tej nerovnosti spadol, nepripravený na ňu. Malo to určitú rýchlosť, zotrvačnosť, ostali vyššie lyže a telo sa zotrvačnosťou dostalo ďalej. Stopy náhle skončili a pokračovali na dne jamy. O tejto terénnej nerovnosti sa povrávalo, že to bolo vytvorené nato, aby tam stával stroj na úpravu trate. Francúzska mulda je pomerne expandovaný terén, obľúbený lyžiarmi, ktorí preferujú lyžovanie vo voľnom teréne. Dá sa tam dostať traverzom z hornej strany sedačky ponad tzv. zábrany, čo sú oceľové zábrany proti lavinám. Aj svedok tam inokedy lyžoval. Dôvodom boli poveternostné podmienky. Keď chodil lyžovať na Francúzsku muldu, obmedzený vstup tam nebol. Boli tam bežne vyjazdené stopy, ktoré do muldy cez traverz viedli. Okraj lyžiarskych zjazdoviek bol označený tyčami, asi plastovými fóliami, aj v časti tzv. Lievika. Keď lyžiari vojdú do Lievika, žiadne značenie nepotrebujú. Je prirodzené, že tam pokračujú. Svedok sa domnieva, že v rozhodnej dobe

značenie pravého okraja lyžiarskej zjazdovej trate bolo v tzv. Lieviku, to značenie nie je trvalé, používa sa aktuálne podľa príslušných podmienok. Francúzska mulda predstavuje svah, na ktorý sa ide cez najvyšší okraj vpravo. Vyústenie Francúzskej muldy na lyžiarsku zjazdovú trať nemožno brať zužujúco v nejakom presnom mieste, keďže všetko je tzv. voľný lyžiarsky terén. Spájajú sa tam trasy, ktoré vedú spod zábran. Lyžiar, ktorý začne jazdiť Francúzskou muldou môže prejsť do tej časti smerom nadol pod snehové zábrany. Svedkovi sa javilo tak, akoby tie stopy viedli z tej časti, kde sa zlyžováva pod snehovými zábranami. Miesto, kde telo ležalo, predstavovalo miesto v strmšej časti Lievika. V tej vrchnej časti, svedok robí oblúky a potom si to nižšie pustí. Svedok na mape naznačil okraje terénnej nerovnosti, z vrchnej časti označil lyžiarsku stopu, ako si pamätá a v dolnej časti oválo miesto, kde ležalo telo. Do Francúzskej muldy treba pretraverzovať značnú vzdialenosť, je tam pokles vo výškach. Francúzska mulda je kratší svah v porovnaní s lyžiarskou zjazdovou traťou. Zábrany sa začínajú pomerne v tesnej blízkosti zjazdovky, pri sedačke, záleží, koľko je snehu. Ľudia sa medzi pásy prepletajú a pod nimi začínú lyžovať. Ten svah, ktorý sa zlyžováva pod zábranami je v blízkom susedstve bežnej lyžiarskej zjazdovej trate. Keď sa hovorí, že idem zjazdovať do Francúzskej muldy, ten traverz je značne široký a začína na pravom okraji Lomnického sedla. Svedok si pamätal, že po predmetnej udalosti označili terénnu nerovnosť palicami. Terénnu nerovnosť si svedok pred úrazom nevšimol. V rozhodný deň bola zlá viditeľnosť, mraky, zrážky, bolo prítomné svetlo, terénne nerovnosti nebolo dobre vidieť.

Výsluchom svedka O.. M. G. bolo zistené, že v rozhodný deň vykonával ako člen posádky rýchlej lekárskej pomoci dennú službu. Boli vyzvaní k zásahu do oblasti zjazdovej trate medzi Skalnatým plesom a Lomnickým sedlom. V tom čase bolo veľmi zlé počasie, zlá viditeľnosť, nárazový vietor. U postihnutého sa jednalo o zástavu obehu, bolo povinnosťou vykonať resuscitačný postup. postihnutý bol resuscitovaný už O.. M., ktorý bol na mieste ako jeden z prvých. Vykonávali rozšírenú kardiopulmunálnu resuscitáciu medikamentóznou liečbou. Na liečbu nebola odozva. Postup ukončili pre nezvratiteľný stav. Začali transport. V tlačive, ktoré svedok vyplňal uviedol v rubrike miesto Francúzska mulda, Lomnické sedlo vychádzajúc z informácií z operačného strediska, že je to v oblasti, kde sa Francúzska mulda spája so zjazdovkou. Telo našiel asi 3 m od rozratrikovanvej časti, presnejšie lyžiarskej zjazdovej trati. Asi 3 m doľava od ľavého okraja zjazdovky, z pohľadu zdola. Z lyžiarskej služby boli prítomní pán U. V. N.. V rubrike anamnéza v tlačive bola uvedená len informácia, ktorú svedok obdržal z operačného strediska, keď ho informovali o tom, kam má ísť a ako má postupovať. Nie je to informácia, ktorú by svedok bol napísal na základe vlastného vnímania. Svedok osobne chodí lyžovať do predmetného terénu. Francúzska mulda je žľab. Nezaujímá ho, či je to zjazdovka. Svedok lyžuje kadiaľ chce, je skialpinista. Nikdy si nevšimol nejaké obmedzenie prístupu na Francúzsku muldu.

Výsluchom svedka L.. F. O. bolo zistené, že v rozhodný deň sa viezol spolu s nebohým otcom žalobcov sedačkou zo Skalnatého plesa do Lomnického sedla. O. A. šiel lyžovať do zóny voľného lyžovania smerom k Francúzskej mulde. Svedok zostal lyžovať na vyratrikovanvej časti zjazdovky. Hovorili spolu o tom, kam idú lyžovať. Svedok pôvodne chcel ísť lyžovať tiež do Francúzskej muldy, ale zjazdovka bola krásne upravená, bolo dobré počasie a málo ľudí, ostal na zjazdovke. O. A. šiel lyžovať smerom k Francúzskej mulde. Traverzoval. Potom sa rozdelili. O. A. lyžoval rýchlejšie ako svedok, inde. Nevideli sa stále. Keď šiel svedok hore na sedačke, zbadal na ľavej strane od sedačky skupinu ľudí. Keď zlyžoval dole a videl na zemi ležať O. A., ktorého resuscitovali. V časti, po ktorej šiel lyžovať O. A., lyžovali aj iné osoby. V ten deň bolo veľmi pekné počasie, krásne jasno, na pravej časti pri mulde bola slabá hmla. Bolo vidno, ale bola tam aj určitá hmla. Hore na zjazdovke bolo krásne, na vedľajšej časti pekne, trochu hmla. Zrána bolo úplne pekne, potom sa začalo zaťahovať. Viditeľnosť bola dobrá. Miesto, kde ležalo telo O. A. bolo v časti, kde sa pripája voľná zóna k bežnej zjazdovke. Je to užšia časť zjazdovky. Najskôr je prudký kopec dole, nasleduje rovinka. Užšia časť zjazdovky sa nazýva Lievik. Telo videl niekoľko metrov od upravenej zjazdovky, 3 až 5 m z pohľadu zhora od pravého okraja zjazdovky. Ide o určité voľné napojenie voľného terénu na zjazdovú trať. Je to širší pás, ktorý vyúsťuje, v dĺžke asi 100 m, kde sa dá napojiť na zjazdovku. Je to vyústenie Francúzskej muldy, prípadne z terénu, ktorý je medzi Francúzkou muldou a lyžiarskou zjazdovou traťou. Svedok videl lyžiarsku stopu, ktorá končila v jame. Jama mala tvar obdĺžnika, hĺbka 1,30 - 1,50 m odhadom. Mala kolmé steny, ktoré boli tvrdé. Vyzeralo to tak, že O. A. vletel do jamy a narazil na druhú stranu jamy. Videl stopu, ktorá skončila v obdĺžniku šikmo, zhruba 50 m nad jamou videl tú stopu, ako končili oblúčiky. Oblúčiky končili na jame. To bol koniec. Nejednalo sa o prírodnú terénnu nerovnosť. Jama mala kolmé steny, bola veľmi pravidelná, taký obdĺžnik. Od ratriku alebo od nejakého stroja. Na ľavej strane jamy bol trocha nafúkaný sneh, tam končili stopy, zrejme tam spadol a na pravej strane bola obnažená stena celej jamy, kde nebolo nafúkané, bolo to zamrznuté a tvrdé. Svedok takmer každý rok lyžoval trasou, ktorou lyžoval zrejme O. A.. Nepamätal si na takúto

jamu. Lyžiarska zjazdová trať nebola označená v predmetnej časti, sú tam tenké tyčky niekedy, tenučká páska ale nie po celej dĺžke trate. Celkovo zhora v tej časti Lieviku nebolo nič označené. Lyžiarske stopy nebohého smerovali z prechodu, kde končí vleč a začína sa prechod do Francúzskej muldy, asi dve tretiny cesty od vleku k Francúzskej mulde približne.

Výsluchom svedka F. W., súčasného zamestnanca žalovaného v 1. rade bolo zistené, že poznal otca žalobcov ako častého návštevníka lyžiarskeho strediska. V rozhodný deň pracoval ako strojník na lanovke do Lomnického sedla. V tom čase bol zamestnancom žalovaného v 2. rade. Náčelník vydal príkaz, aby šiel pomôcť ratrakovým vyniesť k úrazu materiál a prístroje. Po príchode na miesto horská služba už oživovala pacienta. Bol tam lyžiar, asi lekár, ktorý im pomáhal. Miesto, kde ležalo telo otca žalobcov bolo vedľa zjazdovky Lomnického sedla, to je časť, kde sa stretáva zjazdovka s Francúzskou muldou, čo je voľný lyžiarsky terén, so zjazdovkou z Lomnického sedla. Presnejšie ide o miesto mimo hlavnej zjazdovky z Lomnického sedla, ktoré vyúsťuje spod Francúzskej muldy. Približne 10 m od hlavnej zjazdovej trate z Lomnického sedla. Telo ležalo v terénnej nerovnosti. V tom čase bola zlá viditeľnosť tzv. difúzne svetlo. Pri ňom, keď sa lyžuje, tak splyývajú nerovnosti, keď sa lyžiar pozrie pred seba na zem. Terénna nerovnosť bolo miesto, kde lyžiar spadol. Svedok uviedol, že trvá predovšetkým na tom, čo vypovedal pred policajným orgánom (kde ohľadom terénnej nerovnosti svedok uviedol, že bežne v tých miestach sa otáčajú ratrakovým, ide o veľkú dieru z nedostatku snehu). Na súdnom pojednávaní svedok k terénnej nerovnosti uviedol, že terénnou nerovnosťou nazýva miesto jamu nespôsobenú činnosťou človeka. Priehlbina v teréne. Ide o veľkú terénnu nerovnosť o rozmeroch približne 10 m šírka. Nerovnosť plynule nadväzuje na zjazdovku a tam sa stráca. V terénnej nerovnosti, do ktorej spadol otec žalobcov, bol protizávej zo snehu. Bolo vidno stopy, ktorými smeroval na terénnu nerovnosť, do ktorej vošiel. Musel naraziť na snehový protizávej a utrpieť úraz. Keby bol otec žalobcov videl kam ide, nepustil by si to tam tak. Kopec poznal. Jeho otec robil na tej lanovke. Keď chcete dôjsť k lanovke, musí sa rozbehnúť a je protikopec, aby sa došlo. Bolo difúzne svetlo, cez to nemohol vidieť tú nerovnosť. Svedok nastúpil v roku 1998 a tá terénna nerovnosť tam už bola. Bola slabá zima, nebola prekrytá snehom. Po minulé roky, keď je začiatok zimy, tá terénna nerovnosť tam je, ale pri snežení a vetre sa to zarovná. Tá terénna nerovnosť by nevadila, keby do nej vošiel, ale bol tam ten špecifický protizávej, od vetra to bolo akoby zatočené do tvaru slimáka. Terénna nerovnosť nebola značená. Za normálnych okolností bez toho protizáveja, ktorý bol možno špecifický pre ten deň, by prechod takouto terénnou nerovnosťou neublížil lyžiarovi. V tejto lokalite boli používané mechanizmy, ratrak. Vyberávali z tých miest sneh, keď sú dobré zimy. Keď je to zasnežené, vyberie sa z toho sneh a dáva sa na zjazdovku. Vyberal sa sneh z tejto terénnej nerovnosti. Nie v predmetnú zimu. Lebo bol nedostatok snehu. Z toho dôvodu tam bola tá terénna nerovnosť. Pri zásahoch do terénnej nerovnosti nezasahovali do kamenného podlažia, čo sa týka výberu snehu, áno. Nebolo to odrezané, ale plytko od začiatku zrezané. Aby tam lyžiar vošiel. Vynášali sneh zo svahu Francúzskej muldy na hlavnú zjazdovku, aj z miest nad terénnou nerovnosťou aj z miesta terénnej nerovnosti. Francúzska mulda predstavuje voľný lyžiarsky terén, to znamená, že šlo o lyžovanie na vlastné nebezpečenstvo. Nebol upravovaný kopec. Vstup na Francúzsku muldu nebol obmedzený. Hlavná zjazdovka je vytýčená tyčami po okraji, drevenými. Lyžiarska zjazdová trať Lomnické sedlo v rozhodnej dobe bola označená lyžiarskymi tyčami, palicami. Po obidvoch stranách zjazdovej trate po celej dĺžke lyžiarskej trate. Horný úsek tzv. Lievik boli palice v odstupoch 10 - 15 m. Zvyšok bol na dlhšie vzdialenosti. Bol označený až na koniec trate. Tie stopy od lyží viedli k tomu úrazu. V danej lokalite sú špecifické poveternostné podmienky. Kopec sa mení zo dňa na deň. Väčšinou tá terénna nerovnosť sa vyrovná celá, aj keď je málo snehu, sa to zafúka. Teraz tam ostala tá nerovnosť a v tom sa ešte spravil protizávej. Stopy išli šusom dole.

Výsluchom svedka S. T. bolo zistené, že v rozhodnej dobe lyžoval na zjazdovke Lomnické sedlo. Keď schádzal dolu, všimol si skupinku ľudí, keďže je zdravotnícky záchranár cítil odbornú aj morálnu povinnosť pomôcť. Pomáhal pri oživovaní O. A.. Začal s resuscitáciou. Telo sa nachádzalo v mieste ako je koniec strednej časti zjazdovky, tzv. dojazd, miernejší svah na pravej strane pri pohľade zvrchu. Tá časť, kde resuscitoval, patrí časti zjazdovky, ktorá sa volá Francúzska mulda. Nevedel posúdiť, kde končí zjazdovka Lomnické sedlo a kde je Francúzska mulda. Francúzska mulda je free ride zóna, nelyžoval ju. Svedok si všimol, že je tam diera, na snehu bývajú rôzne anomálie, preliačiny. Bol to taký skok. O. A. pravdepodobne šiel dole Francúzsskou muldou a ne všimol sú tú dieru, mohla byť ešte hmla. Na stopy lyží si nepamätal. Nepoznal zjazdovku tak dokonale, aby sa vedel vyjadriť, či bola diera súčasťou zjazdovky alebo nie. Potvrdil svoju výpoveď v trestnom konaní, že nad telom sa nachádzala vo vzdialenosti cca 5 m terénna nerovnosť polooblúkovitého tvaru, ktorú opísal ako nejaký závej alebo nafúkaný sneh zrejme vytvorený prírodne. V trestnom konaní svedok taktiež uviedol, že miesto, kde došlo k pravdepodobnému

pádu - terénna nerovnosť, bolo prístupné lyžiarom, ktorí zlyžovali Francúzsku muldu a aj lyžiarom z upravovanej zjazdovky Lomnické sedlo a tak do tejto mohol vojsť aj lyžiar z upravovanej zjazdovky. Ako sa spustil dole svahom pri konci tzv. Lieviku videl približne 20 m od pomyselnej hranice zjazdovky Lomnické sedlo, ktorý úsek nebol značený na pravej strane z jeho pohľadu, nejakých ľudí. Bola hmla a zlá viditeľnosť. Celý deň sa však počasie menilo, vyjasnilo sa. Keď telo resuscitovali mal dojem, že už bolo jasnejšie. Uvedená terénna nerovnosť nebola žiadnym spôsobom označená.

Výsluchom svedka O. N. bolo zistené, že v rozhodnej dobe bol záchranárom ako člen Horskej záchranej služby. Cez vysielaciu im bolo oznámené, že niekto leží na zemi a začínajú ho oživovať. Bolo to vo voľnom lyžiarskom teréne, pod Francúzskou muldou, v časti, ktorá sa nazýva Lievik. Blízko miesta bola lyžiarska trať Lomnické sedlo. Telo sa nenachádzalo na tejto lyžiarskej zjazdovej trati. Svedok v trestnom konaní uviedol, že miesto sa nachádzalo asi 10 m od upravovanej trate vo voľnom lyžiarskom teréne od Francúzskej muldy, kde sa nad ním nachádzala terénna nerovnosť. Bola tam terénna nerovnosť. Vyzerala ako nafúkaný sneh. Túto terénnu nerovnosť nevidel prvýkrát. Je tam bežne, keď začne fúkať vietor, sneh sa tam ukladá, tá terénna nerovnosť tam je. V trestnom konaní svedok uviedol, že terénna nerovnosť, ktorá je tam podľa svedkových vedomostí každú zimu a toto miesto slúži aj ako zásobáreň snehu na doplnenie snehu na upravovanej lyžiarskej trati. S tým, že sa tam snehu naukladá viac a na trati, kde sneh chýba, zvykli ho presúvať na lyžiarsku zjazdovú trať. Boli to pracovníci, ktorí obsluhujú ratrak, upravujú lyžiarsku zjazdovú trať. Tam sú zamestnanci, ktorí obsluhujú vleky. Lyžiarska zjazdová trať bola značená, ohraničený okraj lyžiarskej zjazdovej trate, pichali sa tyčky po celej dĺžke trate, aj v predmetnom mieste, kde bolo nájdené, presne sa už svedok nepamätal. Používali si bambusové alebo drevené palice. Terénna nerovnosť nebola značená. Ráno bolo pekne slnečno, v priebehu dňa sa zhoršovalo počasie. V mieste bola zlá viditeľnosť, tzv. difúzne svetlo. Francúzska mulda je neznáma trať, voľný lyžiarsky terén. Vstup je taký, že treba prejsť okolo lavínových zábran až na vrch Francúzskej muldy. Svedok vykonal v rozhodný deň kontrolné jazdy, bolo pekne. Všetko bolo v poriadku. Francúzsku muldu nekontroloval, keďže mal kontrolovať lyžiarsku zjazdovú trať. V rozhodný deň lyžiari určite lyžovali Francúzsskou muldou. Na začiatku pred zábranami býva ceduľa, na ktorej je napísané, že ide o voľný lyžiarsky terén. Po predmetnej udalosti bola terénna nerovnosť označená, dali sa tam páky a tyče. Svedok môže upozorniť prevádzkovateľov alebo osoby značiace trať, čo je nedostatočné. Zapiše sa to do knihy kontrol. Svedok bol prítomný pri ohliadke miesta nešťastia v roku 2009. Bol tam pán s GPS zariadením. Dosť ťažko sa to určuje, ako je to v zime. Lyžiarske stopy šli rovno, neboli žiadne oblúčiky, priamo na terénnu nerovnosť. Smerovali zhruba z Francúzskej muldy na terénnu nerovnosť, ktorá nemohla byť dobre viditeľná, lebo bolo difúzne svetlo. Ktorá trať je upravovaná vidno. Keď prejde ratrak, svah je hladký. Po okraje lyžiarskej zjazdovej trate, ktoré ju ohraničujú, vidno tyče.

Výsluchom svedka O. A. bolo zistené, že v rozhodný deň bol záchranárom Horskej záchranej služby. Resuscitoval O. A.. Bola mu oznámená nehoda, že niekde pod Francúzsskou muldou, v mulde, sa nachádza muž v bezvedomí. Stav bol nezáchraniteľný. Zlomilo sa mu nešťastným pádom (zlomenina kľúčnej kosti). Pamätal si na miesto, kde bolo telo nájdené. Využili aj súradnice GPS, tieto boli odovzdané policajnému orgánu. Telo sa nachádzalo v závere Francúzskej muldy, vo voľnom lyžiarskom teréne, pod terénnou nerovnosťou. V lete je tam skala, čo si svedok všimol, keď boli merať súradnice. Na konci muldy sa to stalo, kde sa zužuje, kde je tá skala. Všade je veľa skál a tá jedna skala je väčšia a vďaka tomu sa v nej v zime poveternostnými snehovými podmienkami, hlavne keď fúka, vytvára návej alebo závej. O. A. cez to prepadol, asi to nevidel. Bolo tam difúzne svetlo. Nevidia sa terénne nerovnosti na bielom podklade. Stopa bola rovná, bez toho, že by brzdil niekoľko desiatok metrov rovno do stredu tej terénnej nerovnosti. Bolo vidno stopu pádu a ako ležal, asi dva - tri metre pod terénnou nerovnosťou. Tá terénna nerovnosť tam vzniká každý rok. Nie je označovaná. Bolo to pod Francúzsskou muldou v Lieviku. Lyžiarska zjazdovka sa zužuje do Lievika a takisto Francúzska mulda. Miesto, kde nebohý ležal bolo približne 30 - 50 m od upravovanej zjazdovky Lomnické sedlo. Svedok si pamätá, že každý rok je tam od pol metra do troch metrov táto terénna nerovnosť. Záleží od množstva snehu, ako fúkalo pri snežení. V trestnom konaní svedok uviedol k terénnej nerovnosti, ktorá je tam podľa jeho vedomostí každú zimu, že toto miesto slúži aj ako zásobáreň snehu na doplnenie snehu na upravovanej lyžiarskej trati. Lomnické sedlo je jediná zjazdovka s prírodným snehom, nedá sa umelo zasnežovať. Keďže na zjazdovke zvykne byť veľa skál v dôsledku nedostatku snehu, ľudia chcú lyžovať, z bokov mimo zjazdovej trate, sprava, zľava, naväža sa sneh po celej dĺžke zjazdovky. Toto jedno miesto, pretože je vytvorená nerovnosť, odtiaľ je možné zberať sneh, dávajú ho na zjazdovku, ten kto ratrakuje. Svedok v trestnom konaní uviedol, že terénna nerovnosť nebola nijako označená a k jej označeniu došlo až po nehode, v ich spolupráci s lanovkármi. Vzhľadom k tomu, že bolo miesto činu, ľudia lyžovali zľava sprava, aby im tam ľudia

nelyžovali, aby tam nikto nespadol. Bolo to označenie miesta nad miestom nehody. To sa robí aj na zjazdovke, lyže sa skrížia, aby nikto nenabúral. Počas záchranej služby. Francúzska mulda je voľný neupravovaný lyžiarsky terén, svedok ju lyžoval. Je množstvo miest, odkiaľ sa na ňu dá vstúpiť, po celej trase lyžiarskej zjazdovej trate sa dá traverzovať. Obvykle ale z najvyššieho miesta z Lomnického sedla, kde lyžiari veľkým traverzom pomedzi lavínové zábrany sa dostávali na vrch Francúzskej muldy a potom lyžujú dole muldou smerom k zjazdovke. Lyžiarska zjazdová trať Lomnické sedlo bola značená tyčovým značením, celá po okrajoch od hora dole, pravý a ľavý okraj. V tom čase sa používali drevené tyče, obvykle žlté-čierne. Úlohou svedka bolo ešte pred zahájením lyžiarskej služby realizovať kontrolnú jazdu. Ak by to bolo zľadovatené, prevádzka sa nespustí. Taktiež sa vyjadrujú k značeniu lyžiarskej zjazdovej trate. V prípade nedostatkov upozornia žalovaného v 1. rade. Výsledky kontroly sa zapisujú. V rozhodný deň bola oficiálne pustená lyžiarska služba. Kontrola prebehla úspešne. Kontrolovali Lomnické sedlo, pravý a ľavý okraj, kvalitu upravovaného snehu. Stav Francúzskej muldy nekontrovali, lebo je to voľný lyžiarsky terén. Bolo premenlivé počasie, zrúna bola lepšia viditeľnosť, potom bolo difúzne svetlo. Vzniká efekt, že človek na bielom podklade nevidí terénne nerovnosti. V rozhodný deň bola dobrá viditeľnosť na lyžovanie. Žalovanému v 1. rade mohli iba odporučiť. Majú svoje normy. Francúzsku muldu kontrolujú vtedy, keď napadne veľa snehu, lebo keď spadne lavína, prebieha aj lyžiarska trať. Ich stanovisko nie je pre žalovaného v 1. rade záväzné. Skúsenosť je taká, že spolupráca je v poriadku. Miesto, kde bol neohý je 30 m minimálne od upravovanej lyžiarskej zjazdovej trate. Keď zistili miesto úrazu, nezaznačili súradnice do služobnej knihy. Súradnice určili cez GPS prístroj. To miesto v lete je tam jedna skala, približne 10 m dole, ktorá tam bola, okolo ktorej sa pravdepodobne správil závej. Muselo to byť iba to miesto. Iba tá skala. Ľudia, ktorí vystúpia z lanovky, idú pomedzi lavínové zábrany, ak by šli nižšie, zo všetkých strán sa možno dostať na Francúzsku muldu. Ľudia chodia čo najvyššie. 50% ľudí chodí do najvyššieho bodu a potom ide kolmo na zjazdovku. Rádovo je to stovky metrov. Môže to byť aj 500 m, kilometer. Štandardné počasie vo vysokohorskom teréne má charakter veľmi premenlivý. Stopa O. A. bola 30 m kolmo na zjazdovku aj na tú terénnu nerovnosť.

Výsluchom svedka M. M., zamestnanca žalovaného v 1. rade bolo zistené, že v rozhodnej dobe bol zamestnancom žalovaného v 2. rade v pracovnej pozícii vedúci lanovej dráhy alebo náčelník lanovej dráhy. O predmetnej udalosti nadobudol vedomosť od členov horskej služby. Poslal tam zamestnanca pán W.. Svedok mal vedomosť o tom, že smrteľný úraz pána A. sa stal na terénnej nerovnosti pod Francúzskou muldou. V ten deň lyžoval pán A. Francúzsku muldu. Sám to svedkovi povedal. Ukazoval rukou, že výborná lyžovačka. Terénna nerovnosť sa nachádza pod Lievikom, ktorým sa schádza ku Skalnatému plesu. Bola vzdialená asi 20 m od zjazdovky. Ide o jamu, ktorá môže byť 4 m široká, 8 - 10 m dlhá a vysoká cez 2 m. V zime je to zapadané snehom. Keď sú víchrice, môže byť viacej alebo menej zvýraznená. Keď fúka silný vietor, robia sa tam preveje. Tým je jama zväčšená alebo zmenšená. Terénna nerovnosť nebola nikdy označená. Lyžiari lyžujú aj v miestach, kde je táto terénna nerovnosť. Ide o voľný terén. Lyžujú tam na svoje vlastné riziko. Lyžiarska zjazdová trať Lomnické sedlo bola značená zvyčajným spôsobom z oboch strán. Vzdialenosti medzi tyčami boli 10 až 15 m, boli to bambusové tyče alebo z liesky. Dávali ich nahusto, keďže podľa toho sa riadia šoféri pracujúci na pásových vozidlách. V rozhodný deň bolo difúzne svetlo, nebola celkom dobrá viditeľnosť. Nebol však dôvod, aby došlo k zastaveniu prevádzky lanovej dráhy. Vo vzťahu k vstupu na Francúzsku muldu neboli žiadne obmedzenia. Rátrak parkuje pri lanovke. V ten deň nebolo za potreby vyberať sneh z terénnej nerovnosti. Terénna nerovnosť nebola vyznačená. Do Francúzskej muldy sa dá dostať odjazdovou rampou od sedačkovej lanovej dráhy v Lomnickom sedle. Celý blok sa volá Lomnické pole, je tam asi 500 m traverzu. Pri výstupovej stanici je značka lavínový terén.

Výsluchom svedka O. A. bolo zistené, že v rozhodný deň sa telefonicky dozvedel, že ožívujú jeho syna O. A. na svahu Lomnického sedla. Bol informovaný, že narazil v mieste Lievika do prekážky. Pýtal sa na horskej službe, či jeho syn porušil predpis, povedali mu, že nie. Ani záchranku neplatili, nebol dôvod. Jama, ktorá tam bola, je čiastočne vytvorená prírodou a zduplikovaná tým, že tam odstavovali rátrak a vyberali sneh. Hranatá prekážka bola zrejme príčinou toho, čo sa stalo. Svedkov syn O. A. nemal žiadne vonkajšie zranenia, nemal skrivené lyže ani palice. Bol to tupý náraz. Svedok pozná terén, od 1963 bol členom horskej služby a potom horským vodcom. Bol zamestnancom prevádzkovateľa sedačky. Pôvodne celé sedlo vyzeralo inak. V minulosti sa lyžovalo pod Lomnickú vežu a rampa, ktorá bola vytvorená, bolo bežné lyžovacie miesto. Roky sa lyžovalo celé sedlo. Vzhľadom na novú sedačku prevádzkovateľ rozdelil sedlo zhruba na polovicu. Nástup na lyžovanie Francúzdskou muldou je od vrcholu novej sedačky. Celý priestor od Francúzskej muldy vrátane lyžiarskej trasy po súčasnú trasu novej lanovky sa nazýva Lomnické sedlo. Celé sedlo sa lyžovalo. V súčasnosti už neupravujú celú šírku a

robia užší pás úpravy. Tým, že zúžili svah, ktorý je strmý, zvýšili nebezpečenstvo pre lyžiarov, ktorí lyžujú Lomnické sedlo. Zvýšili lavínové nebezpečenstvo. Lyžovanie Francúzskou muldou bolo voľné lyžovanie. Po určitú dobu nebolo predelené. Postupom času začali upravovať svah. Zhruba v spádnici Lomnického sedla dali značenie. Keď bol zákaz do Francúzskej muldy, boli tyče potiahnuté páskami. Bolo to jasne vyznačené, že sa tam nesmie smer Francúzska mulda. Tyče sa tam dávali, keď bol náčelník sedačky pán N., keď bolo povedané, že sa nebude lyžovať Francúzska mulda, resp. vľavo od Lomnického sedla z dôvodu snehových podmienok. Inštalovanie tyčí bolo podľa konkrétnych poveternostných podmienok. Ak boli podmienky vhodné, tyče sa dali preč. V súčasnosti tyčujú, ale nie sú natiiahnuté pásky. Natiiahnuté pásky slúžili na to, aby lyžiar nemal pokračovať smerom na Francúzsku muldu. Podľa štátnej normy malo byť iné značenie celého areálu, to absentuje. Mala byť účinná zábrana na vstup do terénu, ktorý nie je určený na lyžovanie. Keď lyžoval svedkov syn, boli veľké mapy so zjazdovkou Francúzskej muldy. Tieto mapy po predmetnej nehode začali postupne miznúť. Strojník prezrie vizuálne trať, či je voľná, pustí voľný chod. Pracovník horskej služby vyjde sedačkou hore, zide lyžami svah. Podpíše súhlas alebo nesúhlas k prevádzke. Keď nie sú vhodné podmienky, tak sa uzavrie svah alebo zjazdovka. To sa neurobilo. Syn O. A. lyžoval v tejto lokalite od detstva. Bol výborný lyžiar. Mal veľmi dobrú lyžiarsku výstroj. Nemuselo sa to stať, keby tam nevyberali sneh a nezväčšili jamu, ktorú tam vytvorili. Mohli nebezpečné miesto eliminovať. Miesto nebolo nebezpečné len zo smeru Francúzskej muldy ale aj smerom od Lomnického sedla. Bol to Lievik, kde sa zbíhali lyžiari. Odstavoval sa tam ratrak, cúvalo sa tam. Sneh, ktorý bol v okolí sa tlačil na zjazdovku. Ak by chceli lanovku zastaviť, museli by vracať lístky zákazníkom. Tomu sa každý prevádzkovateľ snaží vyhnúť. Na úkor bezpečia sa lyžuje aj v nevhodných podmienkach. Ráno vyzerali dobré podmienky. Postupne sa podmienky zhoršili. Mali to uzavrieť. Sú na to pravidlá ako sila vetra, dohľadnosť a snehové podmienky. Nebola tam účinná jasne zrozumiteľná prekážka, pre ktorú by sa nemalo jazdiť smerom na Francúzsku muldu. O tyčiach si mysleli, že sú slalom. Keď svedok chcel, aby polícia išla na miesto, išli tam až v čase, keď už miesto bolo bez snehu. Bolo mu povedané, že sa to nedá v zime, keď je sneh. Keď šli v lete, tak neplatilo nič. Policajt, ktorý vyšetroval vec prišiel v podstate na jar, keď už sneh nebol. Vzťah O. A. k svojim maloletým synom bol veľmi otcovský a kamarátsky. Svedkov syn bol pôvodne lesník, mal rád prírodu. Snažil sa synov viesť k prírode. Táto možnosť vymizla. Osobitne sa to prejavuje u mladšieho žalobcu. Je uzavretý, v tej dobe sa aj pomočoval v noci. Inak to prežíva. Po dobu, keď bol O. A. doma, snažil sa formovať svojich synov, držať sa rodiny, chodiť na výlety. Kúpil im lístky na celú zimnú lyžovačku. Viedol ich po športovej stránke. Mladší žalobca chcel byť policajtom a starší právnikom. Celú záležitosť vnímajú ako krivdu. Starší vnuk sa snaží, aby bol dobrý, je premiantom v škole. Chce niečo dokázať, aby to celé kompenzoval. Mladší žalobca sa uzavrel do seba. Hrá stále počítač. Uzaviera sa do svojho sveta. Matka žalobcov to žiaľbohu nezvláda. Snažia sa s manželkou vysvetliť mu záležitosť. Otec v rodine chýba. Sú to následky neúplnej rodiny. Chýba vedenie. Pomáha manželka svedka, varí im. Svedok má vážny zdravotný problém. Otec deťom chýba. Zabiť kliniec alebo prepáliť drevo ich učil svedok. Sú práce okolo domu. Bol to otec, ktorý mal vytvárať potrebný obraz. Žalobcovia prestali športovať. Tým, že nemajú otca prichádzajú o poznávacie záležitosti ale aj materiálne veci.

Výsluchom svedkyne I. A. bolo zistené, že je starou mamou maloletých žalobcov. Je s nimi v každodennom styku. Vie, ako prežívajú udalosť, ktorá sa stala. Je im veľmi ťažko. O. A. bol ako otec veľmi dobrý. Starší žalobca hovorí, že keby bol otec zostal aspoň na vozíčku alebo na posteli, ale bol by tu. Žalobcovia ho stále spomínajú. Hoci majú vynikajúcu mamu, otec im chýba. Učil ich lyžovať, všetko kým sa dalo. Vodil ich na svahy, na plaváreň. Užival si to s rodinou. Deti sú smutné, keď vidia, že ich rovesníci idú s rodičmi na výlet, na túru. Na to, čo oni boli zvyknutí, to teraz nemajú. Prišli aj o finančné výhody. Starší žalobca sa vyjadril, že im bolo lepšie, keď žil otec, mali viac peňazí a všetkého. Obidve deti budú chcieť ísť ďalej študovať. Stále je to ako živé. Chodia na cintorín. Jeho neprítomnosť sa nedá ničím nahradiť. Bola to zbytočná smrť. Na svojom sedle, kde od malička lyžoval bol ako doma. Poznal každý meter štvorcový. Sused, ktorý pred mesiacom zomrel, uviedol, že zahadzovali tú jamu, kde spadol O. A.. Nebolo to otyčované, zaznačené, ale na druhý deň jama nebola. V deň, keď sa stala udalosť, sused šiel spolu s inými Lomničanmi zapichnúť mu do sedla zástavku. Videl, že tam zahadzujú tú jamu. Nevedel, kto konkrétne to robil, ale hádzali sneh do tej jamy. Likvidoval jamu, ktorá tam bola. Svedkyňa v minulosti lyžovala Francúzsku muldu. Nikdy v živote tam nebola jama, ktorá by predstavovala parkovisko pre ratrak. Nikto nepredpokladal tú jamu. Nebola otyčovaná, nebola označená ako prekážka. Keď bola niekde skala a lyžiari mohli mať kolíziu, hneď to bolo opáskované dookola nejakou tyčou. Teraz tam nič také nebolo. Bola hmla. Tu to pozná, vie, že tam si to treba práve pustiť, aby sa vyšlo do protisvahu, aby sa nemuselo pichať. Tam si to každý v tej spodnej tretine toho Lievika pustí, už vie každý, že ide do protisvahu. O. A. nepredpokladal, že vletí do dvojmetrovej jamy. Bola hmla a nebolo nič vidieť. Vždy sa

tam lyžovalo. Nebol to svah neprístupný lyžiarom. Svedkyňa nebola výborný lyžiar a tiež tam lyžovala. So žalobcami často O. A. ako otca spomínajú. Žalobcovia nechcú zabudnúť. Pozerajú si fotky, komentujú. Starší žalobca sa vyptuje, zaujíma ho, aký bol otec.

Osvedčením o dedičstve zo dňa 11. 6. 2009, č. konania 2D/63/2009-22, Dnot/30/2009 bolo preukázané, že dedičmi po zomrelom O. A.G., D.. XX. X. XXXX, zomrelom dňa 16. 2. 2009, boli okrem manželky poručiteľa W. A., maloletý O. A., D.. XX. X. XXXX a maloletý D. A., D.. XX. X. XXXX (synovia poručiteľa). Rodnými listami maloletých žalobcov v 1. a 2. rade bolo preukázané, že O. A., D.. XX. X. XXXX bol otcom maloletých žalobcov. Z lyžiarskeho lístka TLD bolo zistené, že bol vydaný na meno O. A., zimná sezóna (Lomnický štít - Skalnaté pleso - Lomnické sedlo - Hrebienok) s tým, že cestujúci je povinný mať pri sebe platný cestovný lístok počas celej jazdy aj v okamihu výstupu. Zo zimnej panoramatickej mapy (informačný systém) boli zistené informácie pre lyžiara o lyžiarskych tratiach, ich náročnosti: sedačková lanovka zo Skalnatého plesa na Lomnické sedlo, z ktorého boli označené dve lyžiarske zjazdové trate č. 7 zjazdovka Lomnické sedlo, obtiažnosť ťažká. Z internetovej stránky J..S..Z. (čl. 136) bolo zistené označenie zjazdoviek (z Tatranskej Lomnice: Lomnické sedlo, obtiažnosť ťažká, prevýšenie 299 m, dĺžka 1237 m, zjazdovka Francúzska mulda, obtiažnosť ťažká, prevýšenie 299 m, dĺžka 750 m, zjazdovka Traverz, Generál, Čučoriedky východ, Čučoriedky západ, Štart východ, Štart západ, Jamy. Totožné označenie lyžiarskych zjazdových trás bolo označené v propagačnom letákovom materiáli Tatranská Lomnica SZM 2008 - 2009. Z písomnosti Ministerstva pôdohospodárstva SR zo dňa 16. 12. 2008 bolo zistené, že ministerstvo súhlasí s nájmom lesných pozemkov katastrálnom území H. U. v katastri nehnuteľností vedených na LV č. XXX vo vlastníctve štátu, v správe organizácie Štátne lesy Tatranského národného parku za dohodnutých podmienok uvedených v nájomnej zmluve č. 116/N/S2008. Z nájomnej zmluvy č. 116/N/S2008 bolo zistené, že dňa 12. 12. 2008 bola uzavretá Zmluva o nájme medzi Slovenskou republikou - Štátnymi lesmi Tatranského národného parku, so sídlom Tatranská Lomnica č. 66 ako prenajímateľom a spoločnosťou Spielmann s.r.o., so sídlom v Bratislave, Panenská 24 ako nájomcom, predmetom nájmu boli parcely CK-N 4514/20 až 4514/31, predmet nájmu bol určený geometrickým plánom č. 242/2008, celková výmera predmetu nájmu predstavovala 110.326 m², graficky boli pozemky znázornené na snímkach z pozemkovej mapy, ktorá tvorila neoddeliteľnú súčasť zmluvy. Príloha č. 7 Všeobecne záväznej vyhlášky vymedzuje v bode 1 zjazdové lyžovanie po vyznačených lyžiarskych tratiach písm. j) Skalnaté pleso - Lomnické sedlo. Účelom nájmu bola podnikateľská činnosť a to prevádzka existujúcich a výstavba prevádzkovania nových osobných horských dopravných zariadení vrátane mechanického zasnežovania ich opráv, údržby, prevádzkovania vymedzených lyžiarskych tratí vrátane ich zimnej a letnej údržby a na základe právoplatných povolení. Doba nájmu začínala dňom podpisu zmluvy a končila dňom ukončenia platnosti rozhodnutia Obvodného lesného úradu v Poprade zo dňa 5. 12. 2008. Nájomca sa zaviazal v období prevádzkovania lyžiarskych tratí (zimná sezóna) a osobných horských dopravných zariadení (ak si to okolnosti vyžadujú) primeraným spôsobom vymedziť predmet nájmu tak, aby nedochádzalo k neoprávneným vstupom do okolitých lesných pozemkov. Z výpisu z Obchodného registra žalovaného v 1. rade bol zistený deň zápisu spoločnosti do Obchodného registra 1. 4. 1992, predmet podnikania prevádzkovanie lanových dráh, prevádzkovanie lyžiarskych vlekov, prevádzkovanie lyžiarskej školy, reklamná, propagačná a marketingová činnosť v rozsahu voľných živností, prevádzkovanie lyžiarskych tratí, úprava lyžiarskych tratí, terénne úpravy, spoločnosť je právnym nástupcom v dôsledku zlúčenia s obchodnou spoločnosťou Tatranské lanové dráhy, a.s., so sídlom Vysoké Tatry, Tatranská Lomnica 7, IČO: 31 396 216. Z výpisu z Obchodného registra žalovaného v 2. rade bolo zistené, že pôvodné obchodné meno bolo Spielmann s.r.o., so sídlom v Bratislave, Panenská 24, deň zápisu 4. 4. 1995, predmet činnosti prevádzkovanie dopravy na dráhe, prevádzkovanie dráhy. Z listiny odoslane z infocentra TLD a.s., zo dňa 16. 2. 2009 bolo zistené, informovanie o aktuálnej premávke lanoviek stredísk Tatranská Lomnica, Starý Smokovec a Liptovská Teplička dňa 16. 2. 2009, snehové podmienky pripadlo 10 cm nového prírodného snehu: Tatranská Lomnica - Skalnaté pleso premáva (kabínková lanová dráha Tatranská Lomnica - Štart - Skalnaté pleso), teplota na Skalnatom plese o 8.00 - -13°C, vietor 5 m/s, takmer zamračené, prevádzková doba pre lyžiarov 8.30 - 16.00; Skalnaté pleso - Lomnické sedlo - premáva (sedačková lanová dráha zo Skalnatého plesa do Lomnického sedla), prevádzková doba 9.00 - 15.00, podmienky na lyžovanie veľmi dobré, 130 cm. Zo Slovenskej technickej normy STN 018027 boli zistené nasledovné pojmové definície 2.1. Lyžiarska trať je terén vymedzený na vykonávanie lyžiarskej činnosti, ktorý sa určeným spôsobom vyznačuje, upravuje, kontroluje a chráni pred (vysokohorským) nebezpečenstvom najmä pred lavínami; 2.1.1 lyžiarska zjazdová trať je trať určená na zjazdové lyžovanie a snowboarding, 2.1.1.3 ťažká zjazdová trať je trať, ktorej pozdĺžne alebo priečny sklon v prevažnej časti prekračuje hodnotu 40% okrem ďalších miestnych nerovností; označuje sa čiernou farbou; 2.5 voľný lyžiarsky

terén umožňuje pohyb na lyžiach; terén necharakterizovaný ako lyžiarska trať alebo trasa, nie je označovaný, upravovaný, kontrolovaný ani chránený pred (vysokohorským) nebezpečenstvom, vstup do takéhoto terénu je len na vlastné nebezpečenstvo; 2.6 prevádzkovateľ lyžiarskej trate je právnická alebo fyzická osoba, ktorá vykonáva prevádzkovú činnosť na lyžiarskej trati a trase a má vlastnícky alebo nájomný vzťah k vyznačenej lyžiarskej trati a trase; povinnosti prevádzkovateľa lyžiarskej trate upravuje osobitný predpis (zákon č. 544/2002 Z. z. o horskej záchranej službe); lyžiarske stredisko je územne vymedzená časť krajiny, určená na vykonávanie lyžiarskej prípadne inej športovej a rekreačnej činnosti návštevníkov, zabezpečuje prevádzku zariadení pre osobnú lanovú dopravu (ďalej ZOLD), prevádzku lyžiarskych tratí a trás, prípadne iných činností. Podľa bodu 4.1.1 označovanie lyžiarskych zjazdových tratí: lyžiarske zjazdové trate sa označujú farebnými kruhovými terčmi priemeru 400 mm, značka obsahuje číslo trate, označenie zjazdovej trate sa vykonáva po okrajoch zjazdovej trate. Podľa bodu 4.8 informačné systémy sú systémy umožňujúce orientáciu lyžiara v lyžiarskych strediskách cestovného ruchu, v lokalitách údolných a vrátnych staníc lanoviek a vlekov a na lyžiarskych tratiach a trasách, delia sa na panoramatické mapy, ktoré sú zdrojom informácie pre lyžiara a návštevníka o infraštruktúre (lyžiarskych tratiach, ich náročnosti, dĺžke, zasnežovaní, atď.). Vyhovujú sa v dvoch vyhotovenia v zimnom a letnom. Umiestňujú sa v priestoroch zvýšenej koncentrácie lyžiarov najmä však údolných a vrátnych staniaciach lanoviek a vlekov, na parkoviskách a pod. Podľa bodu 6.4 v prípade, že sa na lyžiarskej trati, trase vyskytujú prekážky, ktoré môžu byť príčinou úrazu lyžiarov alebo sú úseky lyžiarskej trati, trasy ťažko rozlíšiteľné, napr. terénne zlomy, prevádzkovateľ lyžiarskej trate musí vykonať zodpovedajúce opatrenia na zaistenie bezpečnosti lyžiarov, neodstrániteľné prekážky je potrebné vhodným spôsobom zabezpečiť pred priamym kontaktom lyžiarov, mimoriadne nebezpečné miesta na lyžiarskej trati, trase je potrebné minimálne označiť v zmysle článku 4 normy. Podľa článku 4.2 bod 1 výstražné značky (značky upozorňujúce na nebezpečenstvo) sa používajú v prípade varovania pred rôznym druhom nebezpečenstva a pred uzáverou. Podľa prílohy A) STN výstražná značka WT 001 označovala Upozornenie lyžiarska trať uzavretá v tejto dobe neplatia žiadne bezpečnostné opatrenia; WT 002 Upozornenie! Nachádzate sa vo vysokohorskom teréne, opustenie vyznačených lyžiarskych tratí na vlastné riziko; W 008 Upozornenie! Vysokohorský terén neopúšťajte vyznačené lyžiarske trate! Trhliny!; W 009 Upozornenie! Vstup na vlastné nebezpečie; W 010 Upozornenie! Opustenie vyznačených lyžiarskych tratí na vlastné riziko!

Z výpisu z Obchodného registra na žalovaného v 2. rade zo dňa 21. 3. 2013 bolo zistené, že došlo k zmene obchodného mena na Eurocreative s.r.o., k zmene sídla na Lamačská cesta 3, Bratislava a k zmene štatutárneho orgánu. Z kúpnej zmluvy uzavretej medzi predávajúcim Tatranské lanové dráhy, a.s., so sídlom Tatranská Lomnica 7, Vysoké Tatry a kupujúcim Spielmann, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Panenská 24, bolo zistené, že predmetom zmluvy bol predaj lanovej dráhy Skalnaté pleso - Lomnické sedlo so všetkými súčasťami a príslušenstvom. Z preberacieho protokolu zo dňa 18. 11. 2008 bolo zistené, že dňa 18. 11. 2008 uzatvorili Tatranské lanové dráhy, a.s., a Spielmann s.r.o., so sídlom v Bratislave kúpnu zmluvu, ktorú predávajúci previedol na kupujúceho vlastnícke právo k lanovej dráhe Skalnaté pleso - Lomnické sedlo, týmto protokolom predávajúci odovzdáva lanovú dráhu kupujúcemu, ktorý dráhu preberá podľa protokolu zo dňa 26. 11. 2008. Zo Zmluve o nájme hnutelných vecí zo dňa 1. 1. 2009 uzavretej medzi prenajímateľom Tatranské lanové dráhy, a.s., a nájomcom Spielmann, s.r.o., bolo zistené, že predmetom nájmu boli snežné pásové vozidlá, určené na obvyklé užívanie v lyžiarskom stredisku Lomnické sedlo. Zmluva bola uzavretá na dobu určitú od 1. 1. 2009 do 10. 5. 2009. Zo zmluvy o poskytnutí služieb zo dňa 1. 1. 2009 uzavretej medzi objednávateľom Spielmann, s.r.o., a poskytovateľom Tatranské lanové dráhy, a.s., bolo zistené, že predmetom zmluvy je poskytovanie revíznej činnosti lanovej dráhy a zabezpečovanie údržby strojnic a elektrických častí lanovej dráhy v súlade s podmienkami zmluvy. Zo Zmluvy o zabezpečení prepravy zákazníkov zo dňa 18. 11. 2008 uzavretej medzi objednávateľom Tatranské lanové dráhy, a.s. a Spielmann, s.r.o., bolo zistené, že predmetom zmluvy je dohoda o podmienkach, za ktorých bude poskytovať a zabezpečovať prepravu zákazníkov objednávateľa, ktorí využívajú lyžiarske stredisko objednávateľa prostredníctvom lanovky. Poskytovateľ sa zaviazal zabezpečiť prepravu zákazníkov prostredníctvom lanovky a objednávateľ sa zaväzuje zaplatiť poskytovateľovi za túto činnosť odmenu. Zmluva bola uzavretá na dobu určitú do 30. 5. 2018. Podľa písomnej správy Úradu pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR zo dňa 14. 2. 2014 bolo zistené, že poznámka uvedená v technickej norme STN 018027 z novembra 2007 Označovanie a zabezpečovanie lyžiarskych tratí a trás má charakter definovania termínu na použitie v tejto norme a poznámka je nad rámec predmetu normy. Spracovateľ mal na mysli najmä právny predpis č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Z kópie zo Služobnej knihy Horskej záchranej služby zo dňa 16. 2. 2009 bolo zistené, že o 10:45 hod pevná linka oznámila zranený muž

na zjazdovke Lomnické sedlo (Lievik); 10:52 odovzdané ATE podmienky sú sneženie, viditeľnosť 500 m. 13:15 započatý transport z Lomnického sedla. 14:00 návrat tranzitnej skupiny, koniec akcie O. A., D.. XX. X. XXXX, H. U. XXX. Z tlačiva záznamu o zásahu Horskej záchranej služby zo dňa 16. 2. 2009 bolo zistené lokalita Skalnatá dolina - Lomnické sedlo, Lievik - pod Francúzskou muldou, záchranár N., A., Š., U., postihnutý O.U. A., svedok H. M.. Z tlačiva informácia o zásahu bolo zistené: dispečing HZS oznamuje, že pod Francúzskou muldou v Lieviku leží chlap a nehýbe sa. Ochádza T-12 N., T-35 A., po príchode bol už pri ňom lekár EMS (náhodou sa lyžoval, tak sa pristavil pri pacientovi) a začali s resuscitáciou, ktorá prebiehala až do príchodu posádky EMS zo Starého Smokovca. Pokračovalo sa v rozšírenej resuscitácii, ktorú O.. G. po 40 min. ukončil a konštatoval smrť pacienta, lokalita Skalnatá dolina - Lomnické sedlo, Lievik pod Francúzskou muldou, dátum ohlásenia 10.40 hod, dátum ukončenia 14.00, zásah na lyžiarskej trati počas prevádzky, smrteľná nehoda, miesto nehody voľný lyžiarsky terén I.-II., činnosť postihnutého lyžovanie, mechanizmus pád z výšky. Z listiny označenej ako povolenie Úradu pre reguláciu železničnej dopravy, sekcia bezpečnosti a štátneho dozoru na dráhe zo dňa 16. 12. 2008 č. 6/2008-LD/P bolo zistené, že právnickej osobe Spielmann, s.r.o., bolo vydané povolenie na prevádzkovanie dráhy vysutá osobná sedačková jednolanová obdĺžna lanová dráha s neodpojiteľnými vozňami, Skalnaté pleso - Lomnické sedlo, povolenie vydané do 15. 12. 2018. Z licencie vydanéj Úradom pre reguláciu železničnej dopravy, sekcia bezpečnosti a štátneho dozoru na dráhe zo dňa 16. 12. 2008 bolo zistené, že právnickej osobe Spielmann s.r.o., bola vydaná licencia na prevádzkovanie dopravy na dráhe vysutá osobná sedačková jednolanová obdĺžna lanová dráha s neodpojiteľnými vozňami Skalnaté pleso - Lomnické sedlo, na dobu do 15. 12. 2018.

Z obsahu pripojeného spisu Obvodného oddelenia Policajného zboru vo Svite č. ČVS:ORP-644/ST-PP/2009 bolo zistené, že Uznesením zo dňa 17. 3. 2009 bolo začaté trestné stíhanie za prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1 Trestného zákona, lebo nasledujúce skutočnosti nasvedčovali tomu, že dňa 16. 2. 2009 v čase okolo 10.30 hod došlo za doposiaľ nezistených okolností vo Vysokých Tatrách v katastrálnom území H. U. v spodnej časti Francúzskej muldy pod Lievikom v lyžiarskom teréne po vojdení s lyžami na terénnu nerovnosť k pádu lyžiara O. A., D.. XX. X. XXXX, pričom po tomto páde menovaný upadol do bezvedomia, kde následne tam lyžujúci lekár O.. H. M. zahájil resuscitáciu postihnutého, v ktorej následne pokračoval privolaný lekár Rýchlej záchranej služby EMS s.r.o., Poprad, O.. G., avšak s negatívnym výsledkom, kde tento v čase o 12.10 hod konštatoval exitus postihnutého, pričom z pitvy vykonanej dňa 17. 2. 2009 vyplývalo, že bezprostrednou príčinou smrti nebohého bol šok po úraze a krvácanie pri zlomenine prvého rebra vľavo s následným roztrhnutím ľavej podklúčikovej žily s masívnym zakrvácaním podhrudnicových dutín. Z panoramatickej mapy bolo zistené označenie sedačkovej lanovky zo Skalnatého plesa do Lomnického sedla z Lomnického sedla označenie dvoch lyžiarskych zjazdových tratí č. 7 a č. 8. Zo zápisnice o trestnom oznámení O.. H. M. zo dňa 16. 2. 2009 bolo zistené, že dňa 16. 2. 2009 lyžoval v smere z Lomnického sedla, v spodnej časti zjazdovky v tzv. Lieviku v čase medzi 10.30 hod - 10.40 hod, zbadal skupinu neznámych ľudí, ktorí stáli pri ležiacom mužovi. Zistil, že malo dôjsť k pádu a následnému úrazu neznámeho lyžiara. Začal s oživovaním, ktoré vykonával do príchodu záchranej služby. Následne službu konajúci lekár skonštatoval smrť. Zo stôp po lyžiach, ktoré videl z bezprostrednej blízkosti lyžiara, ten pravdepodobne utrpel v dôsledku pádu poranenie krčnej chrbtice, následkom čoho zomrel na mieste. Výsluchom svedka O. A. Z.. zo dňa 17. 3. 2009 bolo zistené, že jeho syn O. A. bol dobrý a skúsený lyžiar, ktorý zlyžoval viacero vysokohorských terénov, za príčinu pádu označil predmetnú terénnu nerovnosť - jamu, ktorá mala byť riadne vyznačená a zvýraznená aj vzhľadom na zlú viditeľnosť v čase nehody, kde zrejme správca lyžiarskeho terénu to zanedbal. Terén, kde došlo k nehode je riadnou lyžiarskou trasou, bežne sa tam lyžuje a za normálnych podmienok tak nie je vstup zakázaný. V uvedenom prípade nebol vstup zakázaný za podmienok, ktoré v ten deň boli. Z výsluchu svedka M. M. zo dňa 29. 4. 2009 bolo zistené, že bol zamestnancom spoločnosti Spielmann s.r.o., ako náčelník lanovej dráhy Skalnaté pleso - Lomnické sedlo. K udalosti v súvislosti s úmrtím vo voľnom lyžiarskom teréne zvanom Francúzska mulda uviedol, že o veci vie len sprostredkovane od podriadeného F. W., údajne bolo vidno podľa stôp v snehu ako za O. A. ostávali oblúčiky a posledných cca 30 - 40 m išiel rovno. V mieste, kde bol O. A. nájdený sa nachádza terénná nerovnosť, ktorá je na tomto svahu stále, je v závere Francúzskej muldy ako je taký Lievik. Francúzska mulda je lyžiarsky terén určený na voľné lyžovanie, nie je vytýčený ako lyžiarska trať upravovaná a z technických dôvodov tento terén sa nedá ani upravovať. Čo sa týka upozornení na zákaz vstupu, vstup do tohto terénu nie je výslovne zakázaný žiadnou tabuľou, je tam tabuľa upozorňujúca na lavínové nebezpečenstvo. Zo zápisnice o výsluchu svedka S. T. zo dňa 30. 4. 2009 bolo zistené, že dňa 16. 2. 2009 lyžoval v Lomnickom sedle. Ako sa pustil dole svahom pri jeho konci tzv. Lieviku, videl cca 20 m od pomyselných hraníc zjazdovky Lomnické sedlo, ktorý úsek nebol značený na pravej strane z jeho

pohľadu nejakých ľudí a asi dvoch záchranárov a jedného pána, o ktorom sa dozvedel, že je lekárom. Následne pomáhal pri resuscitácii postihnutej osoby. Postihnutú osobu muža nepoznal. Čo videl, ako k tomu mužovi vedie smerom zhora rovná lyžiarska stopa dlhá 20 - 30 m, kde musel ísť rovno dole na lyžiach. Nad telom sa nachádzala vo vzdialenosti cca 5 m terénna nerovnosť, poloblúkovitého tvaru, ako nejaký závej alebo nafúkaný sneh, zrejme vytvorený prírodne, kde v okolí tejto nerovnosti nevidel žiadne stopy po nejakom mechanizme. Uvedená nerovnosť nebola žiadnym spôsobom označená. V ten deň po udalosti uvedenú nerovnosť niekto označil tyčkami - drevenými ako prekážku improvizovanou zábranou. Miesto, kde došlo k pravdepodobnému pádu - terénna nerovnosť bolo prístupné lyžiarom, ktorí zlyžovávali Francúzsku muldu a aj lyžiarom z upravovanej zjazdovky Lomnické sedlo a tak do tejto mohol vojsť aj lyžiar z upravovanej zjazdovky. V ten deň bolo nepriaznivé počasie a to sneženie a hmla alebo nejaký opar, ale táto zlá viditeľnosť bola striedavo len po určitý čas. Zo zápisnice o výsluchu svedka F. W. zo dňa 25. 4. 2009 bolo zistené, že pracuje ako strojník lanovej dráhy Lomnické sedlo, jeho zamestnávateľom je Spielmann, s.r.o. Dňa 16. 2. 2009 vykonával pracovnú činnosť, bol od horskej služby oznámený úraz lyžiara pod Francúzskou muldou. Doniesol záchranárom čo potrebovali. Miesto, kde O. A. ležal bolo pri tzv. Lieviku smerom dole od Francúzskej muldy, kde O. A. z Francúzskej muldy smeroval rovno na upravovanú zjazdovku a inkriminované miesto bolo cca 15 m od tejto zjazdovky. Pod ním bola terénna nerovnosť z nedostatku snehu, nakoľko cez leto je tam veľká diera a keď je nedostatok snehu, tak sa uvedené miesto nezasneží. Terénna nerovnosť mohla byť hlboká 1,8 m. Nebola nijako označená. V tých miestach sa otáčajú bežne ratrakom pri úprave zjazdovky Lomnické sedlo ale jama nebola spôsobená týmto mechanizmom. Cez túto terénnu nerovnosť pri menšej rýchlosti sa dalo pekne prejsť, kde podľa stôp od lyží vedúcich k nemu musel O. A. ísť rovno cca 30 - 40 m. Uvedeného dňa boli zlé viditeľnostné podmienky a to tzv. difúzne svetlo, kedy sa nedá rýchlo lyžovať, nakoľko lyžiar za týchto podmienok nerozpoznáva terénne nerovnosti. Vstup do Francúzskej muldy nie je nijak obmedzený, lyžiari tam bežne lyžujú, v prípade lavínového nebezpečenstva sa tam nesie tabuľa s označením Lavínové nebezpečenstvo. O. A. bol dobrým lyžiarom a svah dobre poznal, nakoľko tam lyžoval už od detstva. Zo zápisnice o výsluchu svedka O. N. zo dňa 3. 5. 2009 bolo zistené, že bol zamestnancom Horskej záchranej služby Vysoké Tatry, dňa 16. 2. 2009 vykonával lyžiarsku službu v Lomnickom sedle, horská záchranná služba vykonáva dohľad na upravovanej zjazdovke, na lyžiarskej trati Lomnické sedlo. Dohľad na úseku zvanom Francúzska mulda nevykonáva, jedná sa o voľný lyžiarsky terén. Dostal avízo, že v časti tzv. Lievik, ktorá sa nachádza pod Francúzskou muldou je muž v bezvedomí. Do príchodu posádky RLP prevádzali kardio - pulmonálnu resuscitáciu. Miesto, kde došlo k nálezu postihnutého sa nachádza asi 10 m od upravovanej trate vo voľnom lyžiarskom teréne od Francúzskej muldy, kde sa nad nimi nachádzala terénna nerovnosť, ktorá je tam každú zimu a toto miesto slúži aj ako zásobáreň snehom a doplnenie snehu na upravovanej lyžiarskej trati, kde na toto miesto poveternostnými vplyvmi dochádza k nafúkaniu snehu. Terénna nerovnosť nebola nijako označená, k jej označeniu došlo po nehode prevádzkovateľmi lyžiarskej trate Lomnické sedlo. V inkriminovaný deň bola viditeľnosť často premenlivá, kde dochádzalo k efektu difúzneho svetla. Zo zápisnice o výsluchu svedka O. A. zo dňa 26. 6. 2009 bolo zistené, že dňa 16. 2. 2009 vykonával lyžiarsku službu v Lomnickom sedle, dostali avízo z dispečingu, že v časti Lievik, ktorá sa nachádza pod Francúzskou muldou je muž v bezvedomí. Do príchodu posádky RLP prevádzali kardio-pulmonálnu resuscitáciu. Miesto, kde došlo k pádu postihnutého je zhruba 25 m od upravovanej lyžiarskej zjazdovej trate vo voľnom lyžiarskom teréne v závere Francúzskej muldy a to na terénnej nerovnosti, ktorá je tam každú zimu a toto miesto slúži aj ako zásobáreň snehu na doplnenie snehu na upravovanej lyžiarskej trati, kde na toto miesto poveternostnými vplyvmi dochádza k nafúkaniu snehu. Lyžiarska stopa vytvorená postihnutým smerovala rovno na terénnu nerovnosť o dĺžke cca 20 m. V inkriminovaný deň bola viditeľnosť často premenlivá, kde dochádzalo k efektu difúzneho svetla. Terénna nerovnosť nebola nijako označená, k označeniu došlo až po nehode, v spolupráci s lanovkármi kvôli označeniu miesta nehody, aby na miesto nevošiel ďalší lyžiar, nakoľko na uvedenom mieste prebiehali záchranné práce. Zo záznamu o podaní vysvetlenia L. F. O. zo dňa 17. 3. 2009 bolo zistené, že 16. 2. 2009 v dopoludňajších hodinách lyžoval Lomnické sedlo, kde bol aj O. A., ktorého poznal, pri jednej jazde hore sedačkovou lanovkou ho videl, ako ide asi dve sedačky pred ním. O. A. bol skúseným lyžiarom. Asi 3 - 4 m od značenej upravovanej lyžiarskej trasy Lomnické sedlo v spodnom Lieviku pri mieste, kde sa táto trasa križuje s Francúzskou muldou zbadal skupinu ľudí, kde bol na snehu O. A. v bezvedomí a oživoval ho lekár. Pri mieste, kde ležal O. A. bola terénna nerovnosť - jama, vytvorená zrejme umelo nejakým technickým zariadením, ktorá bola zrejme prirodzene zafúkaná snehom. Uvedená terénna nerovnosť nebola nijako označená a podľa jeho názoru označená mala byť, vzhľadom na množstvo lyžiarov, ktoré po uvedenej trase v tento deň lyžovalo. Zo záznamu zo dňa 24. 1. 2011 bolo zistené, že v doplnení menovaný uviedol, že jama bola približne široká 3 až 4 m a hlboká 1,5 m až 1,6 m. Jazdná

dráha O. A. smerovala šikmo na jamu, kde sa mal udrieť o tvrdý okraj tejto jamy, ktorá bola približne tvaru obdĺžnika. Jama mohla byť vytvorená nejakým technickým zariadením, pretože mala pravidelný tvar a v čase nehody bola zafúkaná snehom. Zo zápisnice o výsluchu svedka L.. W.V. Z., predsedu predstavenstva a súčasne riaditeľa Tatranských lanových dráh, a.s., ktorá spoločnosť sa od 1. 5. 2010 zlúčila so spoločnosťou Tatra Mountain Resorts, a.s.. V čase smrteľného úrazu lyžiara O. A. bol lístok platný na všetkých tratiach označených ako trate v prevádzke. V tom čase boli v prevádzke trate Štart - Tatranská Lomnica, Štart - Čučoriedky, Jamy a Skalnaté pleso - Lomnické sedlo. Podľa Dodatku č. 1 k nájomnej zmluve zo dňa 17. 6. 2008 mali prenajatú len časť parciel 4514/1, o výmere 116.619 m², pričom sa táto časť využívala ako lyžiarska trať. Dňa 12. 12. 2008 bola uzatvorená medzi Štátnymi lesmi TANAP-u a spoločnosťou Spielmann s.r.o., Zmluva o nájme pozemku v lokalite Skalnaté pleso - Lomnické sedlo. Zo zápisnice o výsluchu svedka L.. O. J. zo dňa 6. 8. 2009 bolo zistené, že bol konateľom spoločnosti Spielmann s.r.o., medzi aktivity spoločnosti patrí prevádzka sedačkovej lanovky Skalnaté pleso - Lomnické sedlo. Francúzska mulda nebola predmetom žiadnej nájomnej zmluvy a spoločnosť ju neprevádzkovala. Na informačných materiáloch je lyžiarska trať Francúzska mulda vyznačená ako čierna neupravovaná trať. V zápisnici zo dňa 14. 6. 2010 menovaný uviedol, že zákazník si kupuje lístok od spoločnosti TLD, ktorý mu platí na kabínovú lanovku v Tatranskej Lomnici na Skalnaté pleso a má nárok na jazdy na sedačkovej lanovke Skalnaté pleso, lyžovanie po regulárnej zjazdovke Lomnické sedlo, má nárok na služby spojené s údržbou zjazdovky, na záchranu v prípade úrazu. Zjazdovky sú označené na dolnej stanici kabínkovej lanovky v Tatranskej Lomnici, na Skalnatom plese, na mieste, kde sa predávajú lístky. Na začiatku zjazdovky žiadna tabuľa nie je. Zo zápisnice o ohliadke miesta činu 26. 6. 2009 bolo zistené, že miesto ohliadky sa nachádza vo Vysokých Tatrách Skalnaté pleso, lyžiarsky terén v spádnicí Francúzskej muldy a Lievika. V smere od predpokladaného smeru jazdy O. A. - juho juho zápa 200° cez skalami pokrytý terén nachádzajú skalný zráz - nerovnosť vysoko 2 m. Vo vzdialenosti 20 m od miesta pádu nachádza časť lyžiarskeho značenia drevenú palicu so zbytkami igelitovej bielo-červenej pásky. Z písomnej správy zo dňa 27. 1. 2009 vyhotovenej O.. A. A., a O.. Z. D., súdnymi lekármi, bolo zistené, že bezprostrednou príčinou smrti O. A. bol šok po úraze a krvácanie pri zlomenine prvého rebra vľavo s následným roztrhnutím ľavej podklúčickej žily s masívnym zakrvácaním do podhrudnicových dutín. Išlo o násilnú smrť. Zistili negatívne hladiny etylalkoholu. Zo záznamu o zhodnotení zdravotného stavu osoby vyhotovenej EMS s.r.o., O.. G. bolo zistené označenie miesta Francúzska mulda, Lomnické sedlo, Milan Plizák, dôvod pád na lyžiach, anamnéza: pri lyžovaní spadol v dôsledku zlej viditeľnosti alebo náhlejšej srdcovej slabosti do jamy bez známok vonkajšieho zranenia hlavy a končatín. Z listov o prehliadke mŕtveho zo dňa 16. 2. 2009 bolo zistené, že úmrtie nastalo na lyžiarskom svahu - Lomnické sedlo, náhla smrť bez svedkov. Z písomnej správy TLD zo dňa 25. 5. 2009 bolo zistené, že pri príchode k pokladniám kabínkovej lanovej dráhy v Tatranskej Lomnici sú umiestnené štyri kusy informačných tabúl. Dve slúžia ako nosič reklamnej plochy a dve ako informačný nosič. Jedna je osadená mapou strediska a informáciami v letnej verzii a druhá mapou strediska a informáciami v zimnej verzii. Zo záberov na informačnú tabuľu a bližšieho záberu na mapu na informačnej tabuli s uvedením značených zjazdoviek na informačnej tabuli bolo zistené označenie značených zjazdoviek č. 7 Lomnické sedlo - Skalnaté pleso, dĺžka 637 m a č. 8 Lomnické sedlo - Francúzska mulda 1.350 m. Zo zimnej panoramatickej mapy (čl. 232) bolo zistené, že došlo k zmene označeniu lyžiarskych zjazdových tratí, keď ostala označená čierna lyžiarska zjazdová trať č. 7 Lomnické sedlo - Skalnaté pleso, dĺžka 1.237 m a Francúzska mulda bola označená lebkou. Z písomnej správy Tatranského národného parku zo dňa 22. 11. 2010 bolo zistené, že vymedzený lyžiarsky areál v Skalnatej doline na úseku Skalnaté pleso - Lomnické sedlo sa nachádza na parcelách KN-C 4514/1, 4154/4 a 4514/2. Úsek Lomnické sedlo - Francúzska mulda je vyznačený ako súčasť lyžiarskeho areálu v Skalnatej doline. Prílohou bola mapa vymedzujúca lyžiarsky areál v Skalnatej doline. Z úradného záznamu o predloženej videonahrávke zo dňa 26. 11. 2010 bolo zistené, že ukazuje smer lyžiara a následne jamu - pravdepodobné miesto, kde lyžiar spadol a taktiež poukazuje na to, aké bolo dňa 16. 2. 2009 nebezpečné miesto, kde sa stala nehoda. Po nehode záchranári vyznačili nebezpečné miesto palicami, ale pred nehodou sa tam palice nenachádzali. Nasleduje fotodokumentácia na čl. 226 až 229, na detailný záber na miesto nehody, pričom prvé tri fotografie predstavujú detailný záber na miesto nehody, fotka vyhotovená 21. 2. 2009. Z písomnej správy o počasí (čl. 71) vyhotovenej Slovenským hydrometeorologickým ústavom zo dňa 19. 5. 2009 bolo zistené, že dňa 16. 2. 2009 v čase okolo 10.30 hod bola v lokalite Skalnatého plesa a Lomnického sedla hmla so snežením. Teplota vzduchu sa pohybovala okolo -10°C. Povrch pôdy bol pokrytý súvislou vrstvou snehu výšky 64 cm. Prízemná vodorovná dohľadnosť dosahovala 200 m. Je nutné poznamenať, že za daných poveternostných podmienok (hmla, sneženie) sa vyskytuje tzv. difúzne svetlo, ktoré má v praxi za následok zníženie kontrastov tieňov, predmetov a terénnych prekážok. Zároveň sa pozoruje (zvlášť na bielom podklade súvislej snehovej pokrývky bez vegetácie) ťažko odlišiteľné rozhranie

horizontu. S oznámenia o zrušení obchodnej spoločnosti Tatranské lanové dráhy, a.s., bez likvidácie a jej zániku zlúčením s obchodnou spoločnosťou Tatra Mountain Resorts, a.s., s účinnosťou ku dňu 1. 5. 2010 bolo zistené, že spoločnosť Tatra Mountain Resorts, a.s., so sídlom Demänovská Dolina 72, Liptovský Mikuláš, IČO: 31 560 636, je nástupníckou spoločnosťou spoločnosti Tatranské lanové dráhy, a.s., na základe rozhodnutia jediného akcionára spoločnosti o zrušení spoločnosti bez likvidácie ku dňu 30. 4. 2010 a o zlúčení so spoločnosťou TMR a.s., pri ktorom zanikajúca spoločnosť zanikla bez likvidácie. Z Uznesenia Obvodného oddelenia Policajného zboru Svit zo dňa 10. 8. 2011 bolo zistené, že trestné stíhanie bolo zastavené, nakoľko je nepochybné, že tento skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie vecí. Z odôvodnenia rozhodnutia bolo zistené, že preskúmaním podaného oznámenia po jeho doplnení o vyššie uvedené dôkazy vychádzajúc z ustáleného miesta nehody a zo skutočnosti, že toto miesto je vo vlastníctve Štátnych lesov TANAP-u Tatranská Lomnica a nie prevádzkovateľa lanovky, pričom súčasne Štátne lesy TANAP-u nemajú v predmete svojej činnosti úpravu a prevádzku zjazdových tratí, o čom svedčí výpis zo živnostenského registra je zjavné, že neexistuje taký subjekt, u ktorého by bolo možné vyvodiť trestnoprávnu zodpovednosť za to, že mal povinnosť upraviť danú časť trasy Francúzsku muldu a túto povinnosť si preto nesplnil. Uznesením Okresnej prokuratúry Liptovský Mikuláš zo dňa 8. 1. 2011 č. 1PV204/10-31 bolo zistené, že sťažnosť podaná za poškodenú W. A. zamietla ako nedôvodnú.

Podľa § 415 Občianskeho zákonníka:

Každý je povinný počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví, na majetku, na prírode a životnom prostredí.

Podľa § 8 ods. 1 písm. b), c) ods. 4 zákona č. 544/2002 Z. z. o Horskej záchranej službe:

Prevádzkovateľ lyžiarskej trate je povinný

b) označiť viditeľne lyžiarsku trať a stupeň jej náročnosti,

c) zabezpečiť zjazdovosť a bezpečnosť označenej lyžiarskej trate počas prevádzkového času zariadenia určeného na osobnú lanovú dopravu.

Vzor pravidiel správania sa na lyžiarskej trati a podrobnosti o označovaní lyžiarskej trate ustanovuje všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo.

Podľa § 6 ods. 2 vyhlášky č. 23/2006 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 544/2002 Z. z. o Horskej záchranej službe v znení neskorších predpisov:

Vzor pravidiel správania na lyžiarskej trati je uvedený v prílohe č. 8.

Podľa prílohy č. 8 bod 1, 8 vyhlášky č. 23/2006 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 544/2002 Z. z. o Horskej záchranej službe v znení neskorších predpisov:

Každý na lyžiarskej trati je povinný správať sa tak, aby neohrozil zdravie alebo život, alebo nespôsobil škodu sebe ani inému.

Lyžiar musí dodržiavať označenie na lyžiarskej trati.

Podľa § 7 vyhlášky č. 23/2006 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 544/2002 Z. z. o Horskej záchranej službe v znení neskorších predpisov:

Označovanie lyžiarskej trate musí spĺňať podmienky podľa STN 01 8027 Značenie zjazdových a bežeckých lyžiarskych tratí a trás.

Podľa článku 17 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach a Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach (Vyhláška MZV 120/1976 Zb. v znení neskorších predpisov):

Nikto nesmie byť vystavený svojvoľnému zasahovaniu do súkromného života, do rodiny, domova alebo korešpondencie ani útokom na svoju česť a povesť.

Každý má právo na zákonnú ochranu proti takým zásahom alebo útokom.

Podľa článku 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov (oznámenie FMZV č. 209/1992 Zb. v znení neskorších predpisov):

Každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydli a korešpondencie.

Podľa článku 10 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ústavný zákon č. 23/1991 Zb.):

Každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Podľa článku 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky:

Každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Podľa § 13 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka:

Fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Podľa § 11 Občianskeho zákonníka:

Fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti a citované zákonne ustanovenia súd žalobe vyhovel a priznal žalobcom náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch z dôvodu neoprávneného zásahu do ich súkromného a rodinného života, ktorých ochrana je garantovaná medzinárodnými dohovormi a Ústavou SR. Nečakaným šokujúcim úmrtím najbližšieho príbuzného maloletých žalobcov v 1. a 2. rade došlo k závažnému zásahu do ich osobnostných práv, pričom následok zásahu je nereparovateľný. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že k zásahu do práv maloletých žalobcov došlo v dôsledku protiprávneho konania žalovaných v 1. a 2. rade. Občianskoprávna zodpovednosť (sankcia) za neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti podľa § 13 predpokladá naplnenie podmienok a to neoprávnený zásah do chráneného osobnostného práva fyzickej osoby, ktorý je objektívne spôsobilý ohroziť alebo narušiť osobnosť fyzickej osoby, ďalej je to ujma na osobnosti fyzickej osoby v jej osobnej integrite a príčinná súvislosť medzi neoprávneným zásahom a spôsobenou ujmom. Spôsobenie úmrtia člena rodiny je neoprávneným zásahom do súkromia členov rodiny, pričom primeraným zadosťučinením je v tomto prípade i náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch (Rozsudok NS ČR sp. zn. 30Cdo1678/2004).

Neoprávneným je taký zásah, ktorý je v rozpore s objektívnym právom, t.j. s právnym poriadkom. Princípy európskeho deliktneho práva definujú škodu ako majetkovú alebo nemajetkovú ujmu zákonom chráneného záujmu. V zmysle ustálenej vnútroštátnej judikatúry, ako aj európskej judikatúry v prípadoch odôvodnených vyžarovaním princípov obsiahnutých v článku 10 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd je daný dôvod na peňažnú kompenzáciu citovej ujmy spôsobenej utrpením úmrtím blízkej osoby, ku ktorej došlo v dôsledku zavineného protiprávneho konania inou osobou. Ľudia majú právo na odškodnenie citovej ujmy, ktorá je následkom nedbalého správania, ak sa táto ujma dala rozumne predvídať osobou, ktorá sa takéhoto správania dopustila. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že žalovaný v 1. a 2. rade nesporne veľmi úzko zmluvne spolupracovali pri poskytovaní služieb lyžovania v lyžiarskom areáli s nástupom v Tatranskej Lomnici. Podľa písomnej správy Štátnej ochrany prírody SR, správa Tatranského národného parku, súčasťou lyžiarskeho areálu v Skalnatej doline bol aj úsek

Lomnické sedlo - Francúzska mulda. Žalovaní v 1. a 2. rade zhodne vypovedali, že žalovaný v 1. rade zabezpečoval predaj lyžiarskych lístkov, ako aj reklamné materiály, informačné systémy, panoramatické mapy, letáky, propagačné materiály a ďalšie informačné zdroje pre lyžiarov vo vzťahu k lyžiarskemu areálu a to aj formou internetu. Žalovaný v 2. rade zabezpečoval prevádzkovanie lyžiarskeho vleku, sedačkovej lanovky zo Skalnatého plesa do Lomnického sedla. Otec maloletých žalobcov zakúpením lyžiarskeho lístka vstúpil do zmluvného spotrebiteľského vzťahu so žalovaným v 1. rade, ktorý poskytoval lyžovanie za peňažnú odplatu. V konaní bolo nesporné, že žalovaný v 1. rade ponúkal lyžovanie aj v tzv. Francúzskej mulde, ktorá bola žalovaným v 1. rade označená v informačných systémoch vrátane panoramatickej mapy v údolnej stanici lanovky ako lyžiarska zjazdová trať č. 8, s uvedením obtiažnosti ťažká (prevýšenie 299 m, dĺžka 750 m), podľa Slovenskej technickej normy STN 01 8027 o Označovaní a zabezpečovaní lyžiarskych tratí a trás.

Podľa bodu 2.7 STN 01 8027 o označovaní a zabezpečovaní lyžiarskych tratí a trás (ďalej len STN) pojem lyžiarske stredisko predstavuje územne vymedzenú časť krajiny, určenú na vykonávanie lyžiarskej činnosti návštevníkov. Takéto územné vymedzenie časti krajiny bolo zobrazené na všetkých informačných systémoch, ponukových a propagačných materiáloch pre lyžiarov, predovšetkým pre tých, ktorí si zakúpili lyžiarsky lístok, ako to urobil aj otec maloletých žalobcov. Súčasťou lyžiarskeho strediska (areálu) bol aj úsek Lomnické sedlo - Francúzska mulda, podľa označenia žalovaného v 1. rade ako lyžiarska zjazdová trať (podľa technickej normy trať určená na zjazdové lyžovanie) alebo podľa tvrdenia žalovaného voľný lyžiarsky terén (ktorý podľa technickej normy umožňuje pohyb na lyžiach). S poukazom na uvedené jednalo sa o terén určený na lyžovanie. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že vstup na lyžiarsky svah do Francúzskej muldy nebol žiadnym spôsobom obmedzený. Žalovaní v 1. a 2. rade neunesli dôkazné bremeno v tomto smere, keďže uvedenú skutočnosť nepotvrdil svojou výpoveďou žiaden svedok, naopak výsluchom svedka M., G., W., M. bolo preukázaná, že vo vzťahu k vstupu na Francúzska muldu neboli žiadne obmedzenia. V konaní bolo nesporné umiestnenie len jediného označenia a to tabule upozorňujúcej na lavínové nebezpečenstvo, ktoré upozorňuje výlučne len na nebezpečenstvo lavíny. Žalovaný v 1. rade ponúkol otcovi maloletých žalobcov aj lyžovanie vo Francúzskej mulde, ktorý takúto ponuku služby lyžovania prijal a za ňu zaplatil. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že Francúzska mulda predstavovala dlhodobou využívaný lyžiarsky terén (takmer všetkými svedkami a štatutármi žalovaných v 1. a 2. rade) a to aj v rozhodný deň, na ktorý žalovaný v 1. rade lákal zdatných lyžiarov (označením Francúzskej muldy ako lyžiarskej zjazdovej trate č. 8, označenej čiernou farbou, neskôr po smrteľnom páde otca žalobcov so zmeneným označením). Ponuka žalovaného v 1. rade a jej využívanie lyžiarmi, bez ohľadu na charakter lyžiarskeho svahu Francúzskej muldy, prinášala žalovanému v 1. rade finančný zisk. Keďže žalovaný v 1. rade nevyhlásil z ponuky pre lyžiarov lyžovanie vo Francúzskej mulde, práve naopak ponúkal ho, tak bez ohľadu na druh tohto lyžiarskeho terénu (či už ako lyžiarska zjazdová trať alebo voľný lyžiarsky terén), peňažnej odplate za lyžovanie zodpovedala (korelovala) povinnosť zabezpečiť pre lyžiarov elementárnu bezpečnosť na svahu. Otec maloletých žalobcov v rozhodný deň využíval verejne ponúkaný lyžiarsky terén žalovaným v 1. rade, majúci právo na rozumnú ochranu proti deštrukcii zo strany žalovaného v 1. rade ako poskytovateľ služby lyžovania. Napriek vedomosti žalovaného v 1. rade o terénnej nerovnosti v mieste, kde sa aj podľa výpovedi svedkov zbíhali lyžiari z lyžiarskej trate Lomnické sedlo a z Francúzskej muldy, neurobil ani minimálne opatrenia na eliminovanie reálne nebezpečného miesta pre lyžiarov z oboch lyžiarskych svahov, vrátane lyžiara - otca maloletých žalobcov.

Žalovaný v 1. rade vedome tak posielal lyžiarov, s ktorými bol v zmluvnom vzťahu, lyžovať do terénu, do ktorého aj podľa výpovede štatutárneho zástupcu žalovaného v 1. rade, bolo dlhoročne zasahované strojovými mechanizmami, odoberaním snehu pre potreby lyžiarskej trate Lomnické sedlo. Výsluchom svedkov bolo jednoznačne preukázané, že predmetná terénna nerovnosť dlhoročne slúžila ako tzv. „zásobáreň snehu“ pre potreby susednej lyžiarskej trate Lomnické sedlo. Tým, že žalovaný v 1. rade aspoň minimálne neeliminoval uvedené nebezpečné miesto na svahu Francúzska mulda, jeho označením prípadne adekvátnym upozornením, závažne porušil svoju prevenčnú povinnosť podľa § 415 Občianskeho zákonníka. Predmetná časť lyžiarskeho areálu predstavuje vysokohorské prostredie, s ktorým sú spojené aj špecifické poveternostné podmienky, navyše premenlivé (podľa výsluchu svedkov „kopec sa mení“). Ak sa žalovaný v 1. rade rozhodol vykonávať podnikateľskú činnosť v takejto oblasti, nesie aj zodpovednosť z toho vyplývajúcu, vzhľadom na nevyhnutné prevenčné povinnosti poskytovateľa lyžiarskej služby vo vysokohorskom teréne, z ktorej činnosti mal finančný zisk. Tým bol preukázaný zodpovednostný vzťah žalovaného v 1. rade k lyžiarskemu svahu Francúzska mulda.

Argumenty žalovaného v 1. rade, ktorým sa snažil vylúčiť svoj vzťah k lyžiarskemu svahu Francúzska mulda nebolo možné prijať. Poukaz na nájomnú zmluvu týkajúcu sa prenajatých pozemkov pod lyžiarskym strediskom bol bez právneho významu. Akým spôsobom realizuje poskytovateľ služby výkon svojho podnikania, nemá vplyv na jeho zmluvné povinnosti a zodpovednosť voči príjemcovi služby spotrebiteľovi (aké má zmluvné vzťahy so svojimi podnikateľskými partnermi a ako má právne a zmluvne upravené územné vymedzenie výkonu podnikateľskej činnosti). Obdobne nebolo možné prijať poukaz žalovaného v 1. rade na definíciu prevádzkovateľa lyžiarskej trate podľa STN (právnická osoba, ktorá vykonáva prevádzkovú činnosť na lyžiarskej trati a má vlastnícky alebo nájomný vzťah k vyznačenej lyžiarskej trati). Otec maloletých žalobcov ako spotrebiteľ vstúpil do zmluvného vzťahu so žalovaným v 1. rade, na čo nemalo vplyv trvanie alebo neexistencia nájomného vzťahu žalovaného v 1. rade k lyžiarskej trati. Ako ani skutočnosť, ktorý subjekt podľa STN vykonáva prevádzkovú činnosť lyžiarskej trate (naviac, žalovaný v 1. rade úzko zmluvne spolupracoval so žalovaným v 2. rade, keď predával lyžiarsky lístok aj za činnosti vykonávané žalovaným v 2. rade). Je potrebné uviesť, že súkromné právo nemožno formálne vtlačiť do technickej normy, dôsledkom čoho by boli formalistické logické extrémny, ktoré sú tiež vytykané judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu a Európskeho súdneho dvora v Luxemburgu.

Rovnako nebolo možné akceptovať argument žalovaného v 1. rade, že k lyžiarskemu svahu Francúzska mulda nemal žiadny vzťah, keďže šlo o voľný lyžiarsky terén. Aj podľa STN (bod 2.5) voľný lyžiarsky terén umožňuje pobyt na lyžiach. Je preto určený pre lyžiarov. Ak žalovaný v 1. rade zahrnul tento terén do ponuky pre lyžiarov (či už ako lyžiarska trať alebo voľný lyžiarsky terén), z ktorej mal ekonomický prospech, má nepochybne právny vzťah aj k nemu a z toho vyplývajúcu adekvátnu zodpovednosť. V konaní bolo nesporné, že otec maloletých žalobcov bol dlhoročný zdatný lyžiar, s dobrou znalosťou predmetného lyžiarskeho areálu, kde od detstva lyžoval. Možno preto vychádzať zo záveru, že druh lyžiarskeho terénu Francúzska mulda, ako voľný lyžiarsky terén dobre poznal. Zodpovednosť žalovaného v 1. rade za tento lyžiarsky terén môže byť preto odlišná od zodpovednosti poskytovateľa služby na lyžiarskej zjazdovej trati. Neznamená to však absenciu právneho vzťahu a zodpovednosti adekvátnej uvedenému terénu. Otec maloletých žalobcov nežiadal od poskytovateľa lyžiarskej služby, aby lyžiarsky terén bol označený, upravený, kontrolovaný, chránený pred vysokohorským nebezpečenstvom (vzhľadom na definíciu voľného lyžiarskeho terénu v bode 2.5 STN). Mal však právo na rozumnú mieru ochrany pred porušením zákonom stanovených, preventívnych povinností poskytovateľa služby lyžovania v lyžiarskom areáli, v danom prípade žalovaného v 1. rade. K tragickej udalosti otca maloletých žalobcov nedošlo z dôvodu, že lyžiarsky svah Francúzska mulda nebol označený, upravovaný, kontrolovaný, ani chránený pred vysokohorským nebezpečenstvom. Príčinou bolo neoznačenie vytvoreného reálne nebezpečného miesta pre lyžiarov, a to aj lyžiarov lyžujúcich voľný lyžiarsky terén, ktoré nebolo ani minimálnym spôsobom označené. Nešlo pritom o náhle a nečakane vytvorenú terénnu prekážku, ktorá by sa nedala poskytovateľom služby rozumne predvídať. Jednalo sa o dlhoročnú terénnu nerovnosť v závere Francúzskej muldy, do ktorej boli dlhoročne a opakovane robené zásahy odoberaním snehu s tým spojeným pohybom strojových mechanizmov. Vstup na vlastné nebezpečenstvo neznamená zanedbanie a zbavenie sa zákonných preventívnych povinností poskytovateľa lyžiarskej služby, ako ani prevádzkovateľa lyžiarskej zjazdovej trate, za nesporné zásahy a ovplyvňovanie lyžiarskeho terénu (Francúzska mulda). Došlo by tak k popretiu zodpovednosti za odškodnenie ujmy na zdraví alebo živote, ktorá je priamym následkom správania subjektu, ktorý ujmu mohol rozumne predvídať, napriek tomu sa správal nedbalo. Následky však môžu byť fatálne, ako to bolo v tomto prípade. Uvedené by bolo v rozpore s normami vnútroštátneho a komunitárneho práva a predstavovalo by porušenie ústavného práva na súdnu ochranu.

S poukazom na uvedené, dištancovanie sa žalovaného v 1. rade od akéhokoľvek vzťahu k lyžiarskemu svahu Francúzska mulda bolo účelové a nebolo možné ho prijať. Žalovaný v 1. rade mal možnosť dištancovať sa od lyžovania vo Francúzskej mulde a to vylúčením Francúzskej muldy z ponuky pre lyžiarov alebo zamedzením vstupu do Francúzskej muldy. Keďže tak neurobil, čím by prirodzene znížil okruh lyžiarov -záujemcov, s čím súvisí finančný zisk, nesie s tým spojenú zodpovednosť. Francúzska mulda bola preukázateľne súčasťou lyžiarskeho strediska, ponúkaná ako lyžiarsky terén (ako lyžiarska zjazdová trať, prípadne voľný lyžiarsky terén), z ktorého žalovaný v 1. rade finančne profitoval. Preto sa líši od akýchkoľvek iných voľných lyžiarskych terénov, na ktoré poukazoval žalovaný v 1. rade, ktoré sú v okolí a s ktorými však žalovaný v 1. rade nemal žiaden vzťah. Zodpovednosť žalovaného v 1. rade by vo vzťahu k nim nebola daná (mimo lyžiarskeho svahu Francúzska mulda a Lomnické sedlo).

Medzi základné zásady občianskeho práva ovládajúce civilnú zodpovednosť patrí aj zásada nikomu neškodiť. Občianskoprávna prevencia má zásadný význam v súvislosti s úpravou zodpovednosti za škodu, keďže jej cieľom je predchádzať nežiaducim ujám. Ustanovenie § 415 Občianskeho zákonníka ukladá povinnosť každému postupovať tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví a na majetku. Správať sa v rozpore s touto povinnosťou znamená chovať sa protiprávne. Ide o záväznú právnu povinnosť každého dodržiavať nielen povinnosti uložené právnymi predpismi a povinnosti prevzaté zmluvne, ale i bez konkrétne stanoveného pravidla chovania, počínať si natoľko obozretne, aby konaním alebo opomenutím nevznikla škoda. Porušenie prevenčnej povinnosti znamená súčasne porušenie právnej povinnosti v zmysle § 420, je teda jedným zo základných predpokladov všeobecnej zodpovednosti za škodu (porušenie ustanovenia § 415 predstavuje protiprávne konanie, ktoré znamená vznik zodpovednosti za škodu podľa § 420 OZ). Poskytovateľ služby lyžovania v lyžiarskom areáli vo vysokohorskom teréne má s ohľadom na ustanovenie § 415 Občianskeho zákonníka povinnosť nebezpečné miesta na ponúkanom lyžiarskom teréne zodpovedajúcim spôsobom zabezpečiť. V tomto prípade ohradením alebo označením terénnej nerovnosti alebo zamedzením vstupu na lyžiarsky terén Francúzska mulda zodpovedajúcim spôsobom. Podľa § 415 Občianskeho zákonníka je každý povinný zachovávať vždy taký stupeň pozornosti, ktorý vzhľadom ku konkrétnej časovej a miestnej situácii možno po ňom požadovať a ktorý je spôsobilý zabrániť alebo čo najviac obmedziť riziko vzniku škody na živote, zdraví či majetku (Rozsudok NS ČR sp. zn. 25Cdo618/2001). Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že lyžiarsky terén Francúzska mulda, bola obľúbeným lyžiarskym terénom (doslovné označenie svedkom O.. M.. M.) pre zdatných lyžiarov, s bežne vyjazdenými lyžiarskymi stopami, bez obmedzenia vstupu. Výsluchmi žalovaných a všetkých svedkov (okrem svedka O.. G., ktorý bol ako lekár privolaný operačným strediskom) bola preukázaná vedomosť a existencia žalovaných v 1. a 2. rade o predmetnej terénnej nerovnosti. Navyše v blízkosti lyžiarskej zjazdovej trate Lomnické sedlo, ktorá podľa svedka W., zamestnanca žalovaného, plynule nadväzuje na zjazdovku Lomnické sedlo, pričom ide o zúžený lyžiarsky terén tzv. lievik. Táto terénna nerovnosť (ktorá podľa výpovede svedka N. je tam bežne a podľa svedka A. je to v lete skala každý rok) predstavovala bežnú zásobáreň snehu pre lyžiarsku zjazdovú trať Lomnické sedlo č. 7 (výpoveď svedka N. a svedka A. v trestnom konaní). Podľa výpovede svedka W. terénna nerovnosť tam bola vždy, minimálne od roku 1998 a vyberal sa z nej sneh. Aj podľa výpovede štatutárneho zástupcu žalovaného v 1. rade sa sneh vykrýval z bočných strán. Podľa výpovede štatutárneho zástupcu žalovaného v 2. rade sa sneh získaval v uvedenom teréne z bočných svahov a ratrakovalo sa tam. Podľa výpovede svedka W. v trestnom konaní, bežne v tých miestach sa otáčal strojový mechanizmus tzv. ratrak. Podľa výpovede svedka O.. H.. M. sa o terénnej nerovnosti hovorilo, že bola vytvorená nato, aby tam stával stroj na úpravu trate. Na základe uvedených svedeckých výpovedí, ako aj svedka O. o charaktere a tvare terénnej nerovnosti, boli preukázané zásahy do predmetnej terénnej nerovnosti a tým aj do lyžiarskeho terénu Francúzska mulda. Ak na takomto obľúbenom a frekventovanom lyžiarskom teréne žalovaný v 1. rade neoznačil uvedenú terénnu nerovnosť (alebo neurobil adekvátne opatrenia svoju zodpovednosť vylúčil - nezamedzil vstup na lyžiarsky svah Francúzska mulda alebo nevylúčil ponuku lyžovania v uvedenom teréne) porušil svoju zákonnú povinnosť zabrániť škodám na živote a zdraví (majetku). Lyžiar, ktorý využíva službu voľného lyžovania, nemôže predvídať aktuálny stav takejto terénnej nerovnosti, hoci o existencii samotnej terénnej nerovnosti vedomosť mal. Čo možno predpokladať aj u otca maloletých žalobcov. Je neprípustné však prenášať na jeho osobu ako lyžiara - prijímateľa služby zodpovednosť za zásahy zo strany iných subjektov, prevádzkovateľa lyžiarskej trate a poskytovateľa lyžiarskej služby. Nespornými dlhoročnými zásahmi do terénnej nerovnosti zo strany uvedených subjektov došlo k ovplyvňovaniu lyžiarskeho terénu Francúzska mulda v úseku, v ktorom sa nachádzala predmetná terénna nerovnosť. Ak subjekt poskytuje službu lyžovania alebo prevádzkuje lyžiarsku zjazdovú trať a v úseku, kde je zúžený terén a nedostatok snehu (keďže lyžiarska zjazdová trať Lomnické sedlo podľa výpovede svedka A. je jediná, ktorá sa umelo nezasnežuje vzhľadom na vysokohorskú lokalitu), je primárnou povinnosťou tohto subjektu, ktorý má vedomosť, že sa dopĺňa sneh z miesta, ktoré je súčasťou obľúbeného lyžiarskeho terénu, vymedziť a označiť takúto terénnu nerovnosť, pretože tým vplyva v priamej príčinnej súvislosti na život a zdravie všetkých lyžiarov, ktorí uvedenú trať lyžujú (pričom z lyžovania lyžiarmi má tento subjekt ekonomický prospech). Na uvedenú dlhoročnú zásobáreň snehu nemá vplyv, či v konkrétny deň sa sneh odoberal alebo nie, keďže dlhoročnými zásahmi do terénnej nerovnosti je dlhodobo ovplyvňovaný stav lyžiarskeho terénu Francúzska mulda. Z hľadiska výkonu podnikania v priestore spoločenstva krajín Európskej únie, malo by byť štandardnou povinnosťou poskytovateľa služby lyžovania a prevádzkovateľa lyžiarskej zjazdovej trate poskytnúť elementárnu bezpečnosť každému lyžiari, nachádzajúcemu sa v lyžiarskom stredisku. Lyžiari oprávnené očakávajú minimálne splnenie si upozorňovacej povinnosti zo strany poskytovateľa služby lyžovania. Je neprípustné prenášať riziko

podnikania vo vysokohorskom teréne na lyžiarov s argumentom, že ide o rizikový šport. Povinnosťou poskytovateľa služby lyžovania v lyžiarskom areáli je eliminovať riziká športovej aktivity, z ktorej má zisk ako podnikateľ. Tak aby podľa § 415 Občianskeho zákonníka nedochádzalo ku škodám na živote, zdraví a majetku lyžiarov. Ide o elementárne pravidlo noriem spotrebiteľského práva na vnútroštátnej ako aj komunitárnej úrovni členských štátov Európskej únie.

Argumentácia žalovaného v 1. rade, ktorý poukazoval na náročnosť a dĺžku nástupu na Francúzsku muldu, bola bez príčinnej súvislosti k predmetnej udalosti. Vykonaným dokazovaním nebol preukázaný nástup otca maloletých žalobcov na lyžiarsky terén (svedkovia nástup predpokladali odlišne). Bolo preukázané, že dlhotrvajúci traverz predstavoval úsek, z ktorého celého sa lyžiari spúšťali smerom nadol (podľa výpovede jedného zo svedkov O.. M., bol daný predpoklad spustenia sa otca žalobcov napr. už z pod lavínových zábran). Žalovaný v 1. rade nepreukázal žiadne oplotenie, ako ani označenie náležité vo vysokohorskom teréne, ktoré by preukázalo výluky poskytovania služby žalovaného z lyžovania vo Francúzskej mulde. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané jediné značenie a to značenie lavínového nebezpečenstva, ktoré bolo bez príčinnej súvislosti k predmetnej udalosti.

Podľa konštantnej judikatúry je súd podľa § 135 ods. 1 veta tretia Občianskeho súdneho poriadku viazaný len pozitívnym výrokom o vine, preukázanej v trestnom konaní. Nie však negatívnym výrokom alebo iným procesným rozhodnutím týkajúcim sa ukončenia trestného stíhania. Podľa konštantnej judikatúry R58/1966 v občianskom súdnom konaní súd nie je viazaný oslobodzujúcim rozsudkom vydaným v trestnom konaní. Podľa Rozsudku NS ČR sp. zn. 21Cdo/2368/98 súd nie je v občianskom súdnom konaní viazaný oslobodzujúcim rozsudkom vydaným v trestnom konaní, na základe hodnotenia dôkazov zodpovedajúcich ustanoveniu § 132 Občianskeho súdneho poriadku, preto môže dospieť k záveru, že skutok, pre ktorý bol účastník občianskeho súdneho konania trestne stíhaný, v ktorom je súčasne videné jeho protiprávne konanie, sa stal, napriek tomu, že súd v trestnom konaní učinil záver, že tento skutok nebol preukázaný. Je potrebné uviesť, že predmetom občianskeho právneho konania je dokazovanie a hodnotenie zodpovednosti subjektu za porušenie noriem občianskeho práva. Jedným z atribútov zodpovednostného vzťahu za náhradu škody je aj preukazovanie protiprávneho konania účastníka konania. S poukazom na uvedené vychádzať z procesného rozhodnutia orgánov činných v trestnom konaní, z hľadiska naplnenia uvedeného občianskoprávneho atribútu zodpovednostného vzťahu, by bolo porušením ústavou garantovaného práva na súdnu ochranu.

Zodpovednosť žalovaného v 2. rade bola taktiež preukázaná. Podľa výpovede štatutárnych zástupcov žalovaného v 1. a v 2. rade bol prevádzkovateľom lyžiarskej zjazdovej trate Lomnické sedlo žalovaný v 2. rade, vrátane vykonávania terénnych úprav strojovými mechanizmami - ratrakom. Zhodne so žalovaným v 1. rade potvrdil ich úzku spoluprácu pri výkone podnikateľskej činnosti, založenú na zmluvnom základe. V rámci ich vzájomnej spolupráce žalovaný v 1. rade zabezpečoval marketing, ponuku služieb lyžovania, predaj lyžiarskych lístkov a žalovaný v 2. rade zabezpečoval prevádzku lanovej dráhy a prevádzku lyžiarskej zjazdovej trate Lomnické sedlo. Vykonaným dokazovaním bolo porušenie prevenčnej povinnosti podľa § 415 Občianskeho zákonníka aj u žalovaného v 2. rade s tým, že prevenčná povinnosť žalovaného v 2. rade vychádzala zo zákonnej povinnosti prevádzkovateľa lyžiarskej zjazdovej trate vo vysokohorskom teréne a s tým súvisiacich nesporne vykonávaných úkonov., ovplyvňujúcich lyžiarsky terén vo Francúzskej mulde. Zásahy do terénnej nerovnosti v lyžiarskom teréne Francúzskej muldy boli vykonávané práve zamestnancami žalovaného v 2. rade. Žalovaný v 2. rade preto priamo ovplyvňoval stav lyžiarskeho terénu Francúzska mulda v miestach, kde sa napájal na lyžiarsku trať Lomnické sedlo. Bez toho, aby upozornil lyžiarov lyžujúcich v teréne, do ktorého zasahoval, na terénnu nerovnosť, ktorú ovplyvňoval jej označením alebo zamedzením prístupu k nej. Žalovaný v 2. rade prevádzkovaná lanová dráha dopravovala aj lyžiarov lyžujúcich vo Francúzskej mulde, čím žalovaný v 2. rade mal taktiež finančný prospech z lyžovania týchto lyžiarov. Bolo nesporné, že žalovaný v 2. rade spĺňal definičné znaky prevádzkovateľa lyžiarskej trate podľa STN (bod 2.6). Obrana žalovaného v 2. rade spočívajúca v poukaze na predmet nájomného vzťahu - pozemky, ktorých hranice v teréne boli limitované lyžiarskou zjazdovou traťou Lomnické sedlo, nemohla byť úspešná. Územné vymedzenie predmetu nájmu bolo bez právneho významu k zodpovednosti žalovaného v 2. rade za porušenie jeho zákonnej prevenčnej povinnosti. Žalovaný v 2. rade, ktorý podľa svojho tvrdenia bol bez vzťahu k lyžiarskemu terénu Francúzska mulda, napriek tomu vykonával zásahy „do cudzieho pozemku“, odoberaním snehu a činnosťou strojových mechanizmov. Tým, že žalovaný v 2. rade popieral svoj vzťah k lyžiarskemu terénu Francúzska mulda, popieral tým aj legitimitu svojho zásahu do tohto lyžiarskeho terénu, na ktorom sa nachádzala predmetná terénna nerovnosť, do ktorej

žalovaný v 2. rade pri výkone podnikateľskej činnosti zasahoval. Rovnako ako žalovaný v 1. rade nepreukázal označenie terénnej nerovnosti, ako ani zamedzenie vstupu na Francúzska muldu. Podľa STN o Označovaní a zabezpečovaní lyžiarskych tratí a trás, prevádzkovateľovi lyžiarskej trati vyplývali z uvedenej normy jednoznačné povinnosti, medzi ktoré patrilo aj bezpečnostné označenie. Nepochybne povinnosti žalovaného v 2. rade ako prevádzkovateľa lyžiarskej zjazdovej trate sa vzťahovali primárne na lyžiarsku zjazdovú trať č. 7 Lomnické sedlo, vrátane povinnosti odstránenia prekážok, zabezpečenia neodstrániteľných prekážok a označenia mimoriadne nebezpečných miest (bod 6.4 STN). Pokiaľ však žalovaný v 2. rade ovplyvňoval, v rámci výkonu svojej prevádzkovej činnosti, aj iný lyžiarsky terén (Francúzska mulda) mal taktiež povinnosť z hľadiska dodržania zákonnej prevenčnej povinnosti adekvátne zabezpečiť a označiť uvedené miesto. Predmetná terénna nerovnosť sa pritom nachádzala v tesnej blízkosti lyžiarskej zjazdovej trate. Preto povinnosť urobiť ochranné a bezpečnostné opatrenia na ochranu lyžiarov lyžujúcich lyžiarsku zjazdovú trať sa vzťahovala aj na predmetnú terénnu nerovnosť predstavujúcu reálne nebezpečenstvo pre všetkých lyžiarov lyžujúcich v zúženom teréne. Práve aj s prihliadnutím na premenlivé počasie, ktoré bolo obvyklé vo vysokohorskom teréne. Žalovaný v 2. rade pritom ani netvrdil osadenie niektorej zo značiek podľa STN upozorňujúcich na možné riziko vzniku ohrozenia lyžiara (napr. WT 001 upozornenie na uzavretú lyžiarsku trať, keďže v panoramatickej mape podľa bodu 4.8.1 STN bola vyznačená aj lyžiarska zjazdová trať č. 8 ako Francúzska mulda alebo značenie WT 002 upozornenie na opustenie vyznačených lyžiarskych tratí na vlastné riziko). V rámci naplnenia zákonnej prevenčnej povinnosti je dodržiavanie ustanovení STN významné. Uvedená norma ukladá tiež povinnosť prevádzkovateľovi lyžiarskej zjazdovej trate odlišiť vstup do voľného lyžiarskeho terénu od vstupu na lyžiarsku zjazdovú trať. Žalovaný v 2. Rade predovšetkým nepreukázal zamedzenie vstupu do lyžiarskeho terénu Francúzska mulda a tým aj do nebezpečného miesta v závere Francúzskej muldy, do ktorého zasahoval. Predmetná STN upravuje aj zákazové značky, ktoré varujú pred označeným vstupom (napr. zákaz lyžovania, nevstupovať na trať a pod.). Všetky značky (výstražné, osobitné, zákazové, informačné) musia byť vo vzájomnom súlade a varovanie v nich obsiahnuté má byť dané bez ohľadu na znalosť terénu lyžiarmi, o to viac, ak informačná mapa znázorňuje, ako lyžiarske zjazdové trate, aj terény prevádzkovateľom neupravované.

S poukazom na vyššie uvedené boli preukázané všetky atribúty zodpovednostného vzťahu žalovaných v 1. a 2. rade za neoprávnený (protiprávny) zásah do práv maloletých žalobcov. Ak by si boli žalovaní v 1. a 2. rade splnili svoju zákonnú prevenčnú povinnosť a označili určitým spôsobom terénnu nerovnosť alebo by sa vymedzili vo vzťahu k lyžiarskemu terénu Francúzska mulda (zamedzením vstupu alebo označením, že uvedený terén nie je pre lyžiarov, keďže do lyžiarskeho terénu Francúzskej muldy zasahovali) v prípade smrteľného pádu otca maloletých žalobcov nebola by daná zodpovednosť žalovaných v 1. a 2. rade. Otec maloletých žalobcov využíval za peňažnú odplatu službu lyžovania v lyžiarskom teréne Francúzska mulda bez toho, aby lyžoval v zakázanom teréne. Nemožno mu vytknúť ani nedostatočné zhodnotenie vlastných schopností, keďže bol dlhoročným zdatným lyžiarom s dobrou znalosťou terénu, v ktorom sa dlhodobo pohyboval. Tak ako iní lyžiari, v rozhodný deň lyžoval v lyžiarskom teréne Francúzska mulda, na ktorý sa dopravoval lanovou dráhou prevádzkovanou žalovaným v 2. rade, na základe zakúpeného lyžiarskeho lístka od žalovaného v 1. rade, bez zamedzenia vstupu do Francúzskej muldy. Listinnými dôkazmi bolo preukázané, že príčinou smrti bol úraz, násilná smrť, keď v dôsledku nárazu na terénnu prekážku v závere Francúzskej muldy utrpel smrteľný pád. Nešlo o štandardnú prekážku tzv. „bubon“ na neupravenej lyžiarskej trati, ale nebezpečnú pascovitú priehlinu v blízkosti lyžiarskej zjazdovej trate, ktorá ohrozovala život a zdravie, t.j. elementárnu bezpečnosť lyžiarov. Žalovaní v 1. a 2. rade nepreukázali žiadne porušenie povinnosti lyžiara a v tomto smere neunesli dôkazné bremeno. Aj z grafického znázornenia blízkosti lyžiarskej trate Lomnické sedlo a Francúzska mulda výpovede žalovaného v 2. Rade, bolo preukázané, že lyžovalo sa „celé pole“ a žalovaný v 1. a 2. rade akceptovali a umožňovali, aby lyžiari lyžovali na oboch svahoch. Žalovaní nepreukázali nesprávnosť techniky lyžovania otca maloletých žalobcov, ako ani absenciu povinnej lyžiarskej výstroje. Vykonaným dokazovaním, vrátane výsluchu svedkov, bolo preukázané, že v rozhodný deň bolo premenlivé počasie. Lyžiari lyžovali v oboch terénoch Francúzska mulda a Lomnické sedlo, pričom žalovaní v 1. a 2. rade ponúkali aj v tomto počasí službu lyžovania (v premenlivom počasí hmla, zlej viditeľnosti a tzv. difúzneho svetla). Prevádzku lanovej dráhy neuzatvorili. Spokojnosť otca maloletých žalobcov s lyžovaním potvrdil aj svedok Jancík, zamestnanec žalovaného v 2. rade. Žalovaní nepreukázali, že k smrteľnému pádu lyžiara došlo v dôsledku počasia. Vykonaným dokazovaním bolo však zistené, že preukázateľne došlo k porušeniu prevenčnej povinnosti žalovaných v 1. a 2. rade. Ak by si ju boli splnili a napriek tomu by bolo došlo vplyvom počasia k smrteľnému pádu, nebola by daná zodpovednosť žalovaných v 1. a 2. rade. Taktiež nebol preukázaný neštandardný štýl a

technika jazdy otca maloletých žalobcov ako lyžiara v rozhodný deň. Svedkovia nezávisle od seba (O. M., M., F., O. V. I., A., W.) zhodne opísali, že vo vrchnej časti sa obvykle jazdia „oblúčiky“ a potom si to lyžiari „pustia“. Aj podľa výpovede žalovaného v 1. rade v spodnej časti, kde sa pripája Francúzska mulda k lyžiarskej zjazdovej trati, je terén znížený, s cieľom dojazdu k lanovej dráhe. Podľa výpovede svedka F. W., ak z Francúzskej muldy chce lyžiar dôjsť k lanovke, musí sa rozbehnúť, aby sa tam došlo, keďže je tam protisvah. V trestnom konaní výsluchom svedka M. M. bolo zistené, že od podriadeného F. W. mal vedomosť, že podľa stôp snehu bolo vidno, ako za O. A. ostávali oblúčiky a posledných cca 30 - 40 m išiel rovno. Svedkami opísaná rozsiahla terénna nerovnosť vytvárala objektívne nebezpečenstvo, osobitne vo vysokohorskom teréne so špecifickými premenlivými poveternostnými podmienkami, ovplyvňovaná žalovanými v 1. a 2. rade. Napriek tomu žalovaní žiadnym spôsobom nebezpečenstvo pre lyžiarov neeliminovali. Skutočnosť, či si nebohý O. A. všimol alebo nevšimol terénnu nerovnosť je bez právneho významu, keďže prvotné a rozhodujúce bolo porušenie zákonnej prevenčnej povinnosti žalovaných v 1. a 2. rade vo vzťahu k označeniu terénnej nerovnosti. Ak by si žalovaní v 1. a 2. rade boli splnili svoju povinnosť a otec žalobcov by si nebol všimol označenie terénnej nerovnosti (z akéhokoľvek dôvodu alebo v dôsledku nepriaznivého počasia), nebola by daná zodpovednosť žalovaných v 1. a 2. rade. V konaní nebolo preukázané miesto nástupu otca žalobcov, z ktorého sa dostal až do záveru lyžiarskeho svahu Francúzska mulda, rozhodujúce však boli preukázané okolnosti týkajúce sa záverečného úseku Francúzskej muldy, ktorý sa napájal na lyžiarsku zjazdovú trať Lomnické sedlo. Vykonaným dokazovaním nebolo preukázané kvalifikované spoluzavinenie otca maloletých žalobcov. Tvrdenia žalovaných s poukazom na uvedené boli účelové, s cieľom preniesť zodpovednosť na lyžiara. Po smrteľnom páde otca maloletých žalobcov však boli vykonané žalovanými v 1. a 2. rade zmeny a to v informačných systémoch - panoramatickej mape (označenie lyžiarskej zjazdovej trate), došlo k úpravám lyžiarskeho terénu na trati Lomnické sedlo v zúženej časti v tzv. Lieviku (aby sa nemusel odoberať sneh), terénna prekážka bola v lyžiarskom svahu vyznačená. Zásah záchranej služby bol zrealizovaný bez uplatňovania náhrady. Vzhľadom na uvedené, vykonaným dokazovaním boli preukázané všetky atribúty zodpovednostného vzťahu žalovaných v 1. a 2. rade za zásah do osobnostných práv maloletých žalobcov. Z dôvodu, že samotné označovanie lyžiarskej zjazdovej trate nebolo už právne významné, vzhľadom na preukázaný skutkový stav a zodpovednostný vzťah žalovaných v 1. a 2. rade, nebol daný dôvod na vykonávanie ďalšieho dokazovania v uvedenom smere.

Pri úmrtí nemôže žiadne zadosťučinenie odčiniť vzniknutú ujmu, ktorá má absolútny charakter. Trvalým narušením doterajších rodinných vzťahov medzi maloletými žalobcami a ich otcom, žalobcovia stratili možnosť realizovať citové väzby k osobe, ktorá v ich dovtedajšom živote bola človekom, ktorého nemožno nahradiť (otec). Navždy sú ochudobnení o možnosť ďalšieho vzťahu s otcom, ktorý bol harmonický a intenzívne napíňaný. Definitívne stratili možnosť vykonávať svoje práva k otcovi ako rodičovi, ktorý má nezastupiteľné postavenie vo všetkých oblastiach, v ktorých najbližší rodinný vzťah plní svoje funkcie. Žalobcovia stratili všestrannú pomoc a oporu otca a pevné rodinné zázemie, ktoré tvoria obidvaja rodičia fungujúcej rodiny. Tragická strata spôsobená úmrtím nie je nahraditeľná. Inštitút peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy je preto potrebné vnímať len ako prostriedok slúžiaci k zmierneniu závažného dosahu protiprávneho správania, keďže finančný ekvivalent za ľudský život nie je možné určiť. Spôsobená ujma však vyžaduje vždy od škodcu spolupodieľať sa na uvedenej strate adekvátnym spôsobom. Znamená zmierniť ujmu maloletých žalobcov v maximálne možnej miere. Výška náhrady nemajetkovej ujmy musí byť preto adekvátna zákonom požadovanému zmierneniu vzniknutej ujmy.

Výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je určovaná základnými zákonnými kritériami a to predovšetkým závažnosťou vzniknutej ujmy a okolnosťami, za ktorých k porušeniu práva došlo. Smrť ako absolútna strata predstavuje sama o sebe závažný zásah do práva na ochranu osobnosti, pričom spôsobuje ťažké psychické rozpoloženie a v prípade fungujúcej rodiny má za následok dlhotrvajúcu nemožnosť vyrovnáť sa so stratou blízkeho človeka, napriek plynutiu času. Následky protiprávneho konania žalovaných nebolo možné odstrániť morálnou satisfakciou. Bolo prihliadané na intenzitu, rozsah a trvanie zásahu pri zohľadnení vzťahu maloletých žalobcov ako najbližších príbuzných, po preukázaní väzieb existujúcich v čase zásahu do ich práva na ochranu osobnosti. V konaní boli preukázané rodinné a citové putá k nebohému otcovi, vytvorené v rámci realizácie práva žalobcov na súkromný a rodinný život. Z nečakanej šokujúcej udalosti prežívali maloletí žalobcovia pocity vážnej straty a z toho vyplývajúce ťaživé emócie a smútok. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že maloletí žalobcovia viedli so svojím otcom aktívny športový život, vrátane lyžiarskych športových aktivít. Celkový rodinný život žalobcov sa podstatným spôsobom zmenil. Zanikla všestranná pomoc otca, spoločné rodinné výlety. Žalobcovia stratili vedenie v oblasti športu, prestali sa lyžovať tak, ako to bolo za života ich otca. Je

všeobecne známe, že každá tragédia v živote človeka negatívnym spôsobom ovplyvňuje jeho zdravotný stav, najmä psychické zdravie. Rozsah vykonaného dokazovania v danom druhu súdneho konania má preto zohľadňovať uvedenú skutočnosť, aby nedošlo k ďalšej ujme do práv maloletých žalobcov. Súd z tohto dôvodu upustil od vylúčenosti maloletých žalobcov, vzhľadom na vyjadrenie ich zákonnej zástupkyne, ich vek, vývojové obdobie, s cieľom nevystavovať maloleté deti stavu ťažkého citového rozpoloženia a rozrušenia. V čase tragickej udalosti mal maloletý žalobca v 1. rade dovŕšených deväť rokov a maloletý žalobca v 2. rade sedem rokov. S prihliadnutím na vek maloletých žalobcov je daná vyššia intenzita absencie prítomnosti a potreby otca v rodine, čím je súčasne znásobená aj ťaživosť jeho straty. Každý z maloletých žalobcov prežíva túto stratu adekvátnej svojej osobnostnej výbave, nepochybne ťažko, čo sa obvykle prejaví v záťažových situáciách ich ďalšieho vývoja, smerovania do budúcnosti. Vzhľadom na jedinečný vzťah rodiča a dieťaťa, smrťou otca maloletí žalobcovia stratili možnosť byť formovaní a vychovávaní svojím otcom, čím prišli o významnú základnú hodnotu, ktorú tento vzťah poskytoval. Zanikla pre nich celoživotná opora, vzor a finančné zabezpečenie, ktoré otec rodine poskytoval.

Pri hodnotení okolností prípadu bolo prihliadané aj na druh protiprávneho konania žalovaných. S poukazom na vyššie odôvodnenú zodpovednosť žalovaných v 1. a 2. rade porušením zákonných povinností poskytovateľa služby lyžovania a prevádzkovateľa lyžiarskej zjazdovej trate a lanovej dráhy v lyžiarskom areáli vo vysokohorskom prostredí. Žalovaný v 1. a 2. rade ani minimálnym spôsobom nezabezpečili, nevykonali žiadne opatrenia na eliminovanie rizika vzniku škody na živote, zdraví či majetku. Napriek tomu, že obidvaja dlhodobo profitujú z odplaty za poskytovanie služby lyžovania v predmetnom lyžiarskom areáli a dlhodobo sú si vedomí využívania obidvoch lyžiarskych svahov a to lyžiarskej zjazdovej trate Lomnické sedlo ale aj Francúzskej muldy, kvalifikovanej ako obľúbenej a frekventovanej lyžiarskej trate pre zdatných lyžiarov. Aj na základe konkrétnej ponuky vo všetkých propagačných a informačných materiáloch, posielali lyžiarov do terénu, na ktorom je nebezpečná prekážka. Bolo povinnosťou žalovaných v 1. a 2. rade, zodpovedných za bezpečnosť lyžiarskeho areálu, pomocou vhodného označenia alebo výstrahy zabezpečiť, aby lyžiarom nevznikla zo známych existujúcich rizík žiadna škoda. Osobitne pred špecificky nebezpečným miestom, ktoré aj vo voľnom lyžiarskom teréne predstavuje atypické nebezpečenstvo. Preto nebolo možné prihliadať na obranu žalovaných, že lyžovanie v uvedenom teréne nezahŕňa žiadnu zodpovednosť okrem zodpovednosti lyžiara. Otec žalobcov neutrpel pád v dôsledku nekontrolovaného terénu, ale pre porušenie povinnosti žalovaných, ktorí terénu prekážku nevyznačili, hoci mali k nej vzťah, a tým nezabránili škode na živote, ktorá sa dala predvídať (že pri jej prejazde môže dôjsť k ťažkým pádom so zodpovedajúcimi následkami). Atypickosť „pascovitej“ priehlbiny bola preukázaná výsluchmi svedkov, ale aj žalovaných v 1. a 2. rade, nachádzajúcej sa na príľahlej ploche lyžiarskej zjazdovej trate Lomnické sedlo. A to v blízkosti a zúženom teréne tzv. Lievik, keď už samotný okraj lyžiarskej trate podlieha zvýšenej povinnosti zabezpečenia. S prihliadnutím na vykonaným dokazovaním preukázanú lokalizáciu terénnej prekážky (vyústenie Francúzskej muldy do príjazdu k lanovke), bolo potrebné počítať s tým, že lyžiar bez dostatočného varovania budú lyžovať práve cez túto nebezpečnú prekážku. V danom prípade nebolo preukázané, že by otec žalobcov jazdil neštandardne rýchlo, v nepovolenom teréne pre lyžovanie, alebo že o prekážke žalovaní v 1. a 2. rade nevedeli, nemali k nej vzťah, prípadne že bola terénna prekážka označená a napriek tomu v dôsledku počasia došlo k smrteľnému pádu. S poukazom na uvedené, správanie žalovaných v 1. a 2. rade sa muselo nevyhnutne dostať do kolízie s právami otca maloletých žalobcov ako lyžiara so zakúpeným lyžiarskym lístkom, ktorý lyžoval vo Francúzskej mulde štandardným spôsobom v danom teréne. Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch, pokiaľ bola ľútosť žalovaných úprimná, umožňuje podieľať sa na strate maloletých žalobcov, a to adekvátnym spôsobom. Znamená to snažiť sa zmierniť ujmu maloletých žalobcov v maximálne možnej miere. Maloletí žalobcovia budú niesť stratu svojho najbližšieho člena rodiny po celý svoj život.

V rámci úvah o výške náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, keď súdna prax ustálila oprávnenosť občianskoprávnej sankcie za zásah do osobnosti fyzickej osoby spočívajúci v usmrtení blízkej osoby, bolo prihliadané na judikatúru v predmetnej oblasti, ako aj kauzistikú, vzhľadom na absenciu pevného limitu odškodnenia. Okrem toho len na porovnanie je potrebné uviesť, že právna úprava Českej republiky, ktorá je blízka právnemu poriadku SR vzhľadom na spoločný základ súkromného práva, obsahuje úpravu odškodňovania úmrtia aj v rámci inštitútu náhrady škody (podľa ktorého každému dieťaťu prináleží zákonný nárok na jednorázové odškodnenie 240.000,- Kč v prípade úmrtia rodiča, bez ďalšieho, t.j. bez preukázania individuálnych osobitostí prípadu). Pokiaľ však uvedené jednorázové odškodnenie nie je dostatočnou satisfakciou za vzniknutú ujmu na ostatných právach, nie je vylúčené, aby sa dotknuté osoby domáhali ďalšej satisfakcie podľa ustanovenia na ochranu osobnosti (PI. ÚS ČR

16/2004). V konaní vedenom na Okresnom súde Prešov sp. zn. 6C/67/2004 (publikované rozhodnutie) bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy z dôvodu zásahu do práva na ochranu súkromia a rodinného života (strata matky, s ktorou tvorili plnohodnotne fungujúcu rodinu) vo výške 400.000,-Sk, t. j. 13.277,57 eur. V súdnom konaní vedenom na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 4C/130/2009, v spojení s Rozsudkom Krajského súdu v Žiline, č. k. 8Co/119/2011-192 zo dňa 30. 6. 2011, náhrada nemajetkovej ujmy predstavovala 10.000 eur (v dôsledku úmrtia syna). V konaní vedenom na Okresnom súde Liptovský Mikuláš sp. zn. 7C/121/2010 vo výške 26.000 eur bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v dôsledku zavineného usmrtenia matky. Rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 29. 1. 2013, č. konania 7C/256/2011-184 v spojení s Rozsudkom Krajského súdu v Žiline, č. konania 8Co264/2013-223 zo dňa 28. 10. 2013, bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy za smrť otca maloletého dieťaťa vo výške 23.000 eur (okrem toho manželke zomrelého bola súčasne priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 20.000 eur a rodičom zomrelého každému vo výške 10.000 eur). Rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš, č. k. 7C/162/2011-165 bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 10.000 eur každému z rodičov za úmrtie syna (aj s prihliadnutím na spoluzavinenie). V prípade rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu (prípád Kontrová proti Slovenská republika zo dňa 31. 5. 2007) bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 25.000 eur, v dôsledku zásahu do súkromného a rodinného života. Rozsudkom Okresného súdu Čadca zo dňa 16. 2. 2011, č. k. 14C 31/2010 bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy každému z rodičov za stratu dieťaťa vo výške 25.000 eur. Rozsudkom Okresného súdu Dolný Kubín zo dňa 1. 12. 2008, č. k. 1C 149/2007 bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 19.916 eur v dôsledku úmrtia manžela. Rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 31. 5. 2012, č. k. 7C/276/2011-96 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo dňa 26. 11. 2012, č. k. 5Co/315/2012-125, súd žalobe v plnom rozsahu vyhovel a priznal náhradu nemajetkovej ujmy každému zo žalobcov v 1. a 2. rade 2 x 10.000 eur, v dôsledku úmrtia matky. S poukazom na uvedené je potrebné prihliadať predovšetkým na individuálne okolnosti prípadu a váženie kolízie práv sporových strán, ktoré sú rozdielne v každom jednotlivom prípade. Priznanú náhradu nemajetkovej ujmy je potrebné tiež vnímať v kontexte ekvivalencie finančného plnenia vo vzťahu k cenovým reláciám v súčasnej dobe, v porovnaní s následkami spôsobenými nenahraditeľnou stratou príbuzného žalobcov. Ako aj na primeranosť výšky peňažného plnenia, aby priznaná náhrada nemala pre žalovaných likvidačný charakter, čo bolo v danom prípade dodržané. S poukazom na vyššie uvedené - poukaz na výšku odškodňovania obetí trestných činov štátom bol bez právneho významu.

Pri zohľadnení všetkých uvedených, preukázaných skutočností, okolností prípadu, za ktorých došlo k zásahu do práv žalobcov, súd vyhovel žalobe a uložil žalovaným v 1. a 2. rade spoločne a nerozdielne zaplatiť každému z maloletých žalobcov sumu 20.000 eur (602.520,- Sk). Adekvátne ich najbližšiemu príbuzenskému vzťahu s nebohým otcom, intenzite a rozsahu zásahu do práva na súkromie a rodinný život. Hlboká strata rodiča - otca s prihliadnutím na vek maloletých žalobcov v prípade fungujúcej a harmonickej rodiny predstavovala nenapraviteľnú stratu a deštrukciu rodinného vzťahu. Priznaná náhrada musí preto spĺňať požiadavku primeranosti vzniknutej ujmy v osobnostných právach žalobcov, inak by došlo k spôsobeniu ďalej ujmy. Žalovaní by sa mali podieľať kompenzovaním absolútnej ujmy adekvátnou výškou náhrady. Priznaná výška náhrady spĺňa požiadavku proporcionality zásahov vzniknutej ujmy v osobnostných právach žalobcov. Korigovanie priznanej sumy by uvedenú požiadavku primeranosti nespĺňalo. Výška náhrady nemajetkovej ujmy je adekvátna po zohľadnení všetkých okolností prípadu. Kvantifikácia „odškodnenia“ nemajetkovej ujmy prirodzene neznamená bezhraničnú neobmedzenosť. Primárne je preto potrebné vychádzať z individuálnych okolností prípadu a stretu práv žalujúcej a žalovanej strany, keďže priznané finančné plnenie by nemalo mať pre žalovanú stranu likvidačný charakter. Výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch zosobňuje hodnotu práva nemateriálnej povahy, týkajúceho sa osobnej integrity človeka, vrátane ľudskej dôstojnosti. Uvedenú voľnú úvahu je potrebné vnímať práve v kontexte ekvivalencie finančného plnenia. Spravodlivá voľná úvaha je výsledkom spravodlivého riešenia kolízie práv účastníkov konania tak, aby žalobcovia priznanú požadovanú náhradu mohli oprávnene vnímať ako zadosťučinenie. Nie je však uvedenou úvahou, v rámci ktorej sa zníži uplatnená náhrada pod adekvátnu výšku náhrady nemajetkovej ujmy, predstavujúcu dôstojné a zadosťučinujúce odškodnenie. V prípade poškodenia vecí sa náhrada škody priznáva adekvátne skutočnej ujme, bez stanoveného finančného limitu. Nadväzne na uvedené by hodnoty nemateriálnej povahy (život, zdravie, dôstojnosť) nemali požívať nižšiu ochranu. Za predpokladu naplnenia požiadavky proporcionality môže dôjsť ku skutočnému zmierneniu vzniknutej ujmy zo strany škodcu. Podľa Nálezu Ústavného súdu ČR 350/03 princíp proporcionality patrí medzi všeobecné právne zásady, ktoré sa v európskej právnej kultúre bezozvyšku uplatňujú. Vo svetle všeobecných zásad je

potrebné interpretovať aj jednotlivé ustanovenia právnych predpisov. Porušením pravidla proporcionality môže tak dôjsť k zásahu do ústavou garantovaných práv a to práva na súdnu ochranu. Vzhľadom na uvedené súd korigoval uplatnenú náhradu nemajetkovej ujmy v súlade s princípom proporcionality, s vyššie uvedenými individuálnymi okolnosťami prípadu, ako aj na kazuistiku rozhodovacej činnosti súdov a judikatúru. V prevyšujúcej časti bola preto žaloba žalobcov zamietnutá. Náhrada nemajetkovej ujmy nižšou sumou by prichádzala do úvahy pri zohľadnení kvalifikovaného spoluzavinenia poškodeného, k čomu nedošlo, ako aj v prípade inej intenzity a rozsahu zásahu do práv na ochranu osobnosti žalobcov. Priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo vzťahu k žalovanému nemá likvidačný charakter a naplňuje princíp proporcionality ako súčasť práva maloletých žalobcov na súdnu ochranu.

Možnosť priznania peňažnej satisfakcie predpokladá, že sa primerané morálne zadosťučinenie ako primárna forma zadosťučinenia ukazuje v konkrétnom prípade ako nepostačujúca, takže stráca svoju účinnosť a funkčnosť. Nie je ani vylúčené žalovať bez ďalšieho hneď na poskytnutie primeranej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. V danom prípade bolo predovšetkým prihliadané na druh ujmy v osobnostných právach maloletých žalobcov (citová ujma), ako aj na vek maloletých žalobcov. Ak však môže písomné ospravedlnenie týkajúce sa úmrtia blízkej osoby učinené voči maloletému žalobcovi viesť k jeho sekundárnej traumatizácii, je potrebné nárok na ospravedlnenie zamietnuť pre rozpor so záujmami dieťaťa (rozsudok KS v Ostrave, sp. zn. 22C/7/2007). Takéto ospravedlnenie by nevedlo k docieleniu svojej základnej satisfakčnej funkcie. Vzhľadom na preukázaný nepriaznivý vplyv tragickej udalosti na maloletých žalobcov, vrátane upustenia od ich výsluchu v danom konaní, súd s prihliadnutím na záujem žalobcov ako maloletých detí, žalobu v časti morálnej satisfakcie - písomného ospravedlnenia zamietol. Osobitný záujem maloletých detí na získaní písomného ospravedlnenia, prípadne akékoľvek iné dôvody pre opodstatnenosť odlišného názoru, neboli v konaní tvrdené.

Súd uložil žalovaným v 1.a 2.rade povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, vzhľadom na analogickú aplikáciu ustanovenia § 438 ods. 1 Občianskeho zákonníka, vychádzajúceho zo zásady, že solidárna zodpovednosť viacerých subjektov je pravidlom. S poukazom na judikatúru vyšších súdov analogické použitie ustanovení o náhrade škody v prípade zodpovednosti za nemajetkovú ujmu, ktorú utrpela na svojej osobnosti fyzická osoba je prípustné (Rozsudok NS ČR sp. zn. 30Cdo/999/2007).

Keďže žiadna z procesných strán dôkazné návrhy nevzniesla, súd v súlade s koncentračnou zásadou pre daný typ konania, subsumoval preukázaný skutkový stav pod príslušné ustanovenia právnej normy a nevykonával ďalšie dokazovanie. Vzhľadom na rozsiahlosť vykonaného dokazovania a s tým súvisiaceho odôvodnenia, bolo poukázané na rozhodné relevantné argumenty procesných strán. V súvislosti s preukazovaním skutkového stavu a hodnotením dokazovania nebolo možné prehliadať vzťah svedkov k žalovaným v 1. a 2. rade, predovšetkým zamestnancov a spolupracovníkov, pričom bolo prihliadané predovšetkým na ich výpovede v trestnom konaní. Vzhľadom na druh súdneho konania, v ktorom je potrebné podľa ustálenej judikatúry konať s osobitnou rýchlosťou, vykonávanie ďalšieho dokazovania, vrátane konfrontácie výpovedí, skúmania terénnych podmienok by bolo kontraproduktívne. Žiadna z procesných strán na uvedenom postupe taktiež prirodzene nemala záujem.

O náhrade trov konania súd rozhodol podľa ustanovenia § 151 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku tak, že o náhrade trov konania účastníkov a trovách štátu súd rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej, prihliadajúc na druh uplatňovaného nároku, počet účastníkov konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Žiline v dvoch vyhotoveniach.

Podľa § 205 ods. 1 OSP v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sleduje, dátum, podpis) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa § 205 ods. 2 OSP odvolanie proti rozsudku, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že:

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
 - b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
 - c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
 - d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
 - e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
 - f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.
- Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov.